

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Kolding Latin- og Realskoles

Afgangs- og Aarsprøve

1899

Kolding

S W Bruuns Fabrikers Trykkerier

1899

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsproven

1899

i

Kolding Latin- og Realskole

c

I. Smaaestykker af Sigurd Müller og Georg Bruun

II. Skolefetterretninger af Sigurd Müller.

Kolding

S W Bruuns Fabrikers Trykkerier

1899

I.

Skolebørns Numre og Omflytning.

Mellem Forældrene til Drengene og Pigerne i Kolding Latin- og Realskoles Underklasser har det vistnok hist og her vakt nogen Undren, at der siden Skoleaarets Begyndelse ikke er bleven givet Meddelelse om Børnenes »Numre« i de respektive Klasser. Sagen er simpelthen den, at Sammentælling af Karaktererne og Numerering af Disciplene nu ikke længere finder Sted for de tre yngste Klassers Vedkommende; for hvert Aar, der gaar, vil den blive afskaffet i en Klasse, indtil vi til sidst blive helt fri derfor. Jeg skal nu kortelig gøre Rede for Grunden til, at denne Forandring har fundet Sted, og sige, hvorfor jeg regner den for et Fremskridt, om end kun et lille og foreløbigt.

I enhver Skole er der Børn, som godt kunne lide at regne, og andre, som til Dagligbrug ikke finde dette Arbejde fornøjeligt. Hen imod den Tid, da i Skolerne den sædvanlige »Omflytning» skal gaa for sig, faar man imidlertid let det Indtryk, at Regning er det Fag, der interesserer de smaa fremfor noget andet. Rundt omkring paa Legepladsen ses de da i Grupper, ivrigt drøftende og sammenlignende; hver har sin Notebog eller sit Papir og Blyant fremme; der lægges sammen og divideres, der kalkuleres og diskuteres — hvem kommer op, hvem ned, hvad Numer bliver jeg? Selv den, som i Timerne er den ringeste til Regning, giver sit Besyv med og gaar i Gang med at udregne Chancerne; det er, som om Spændingen, der gaar forud for den store Begivenhed, inspirerer, vækker hidtil slumrende Evner, »giver Kraften Vinge«.

»Ja, det er jo yndigt«, vil maaske en og anden sige; «det er jo Vidnesbyrd om Interesse, om Æresfølelse, om Kappelyst». — Nej, kære, svarer jeg dertil; det er i Virkeligheden aldeles ikke yndigt; i alt Fald er det kun kønt paa Overfladen. I Virkeligheden er det hæsligt, fordi det har en styg Rod. Det er ikke yndigt, næppe engang uskadeligt eller uskyldigt; det er noget, der hænger sammen med mere end een usund Spire — med Spirer til, hvad der væsentligt set er af det onde.

Husk først og fremmest paa: det gælder for det Barn, der ved Omnummereringen skal »komme op«, ikke alene om, at det selv faar saa mange »Streger«, »Points«, eller hvad man nu vil kalde det, som muligt, men ogsaa om, at Kammeraterne faa saa lidt som muligt. Hvad avles der da ikke i Sammenhæng hermed under en Konkurrence som den, Omflytningerne føre med sig, for Mængder af Misundelse og Skadefryd — i Parentes bemærket to af de Laster, der ere bedst egnede til at trække et Menneskebarn ned i Lumpenhedens Regioner. Jeg lægger den allerstørste Vægt paa denne Side af Sagen. Jeg kan forsikre, at jeg mangfoldige Gange har set et Glædessmil trække hen over en lille ellers rar Drengs Ansigt, naar Sidemanden fik sig en særlig slem Karakter; «saa», var Meningen, «nu kommer jeg op over ham!» Hvor mange Gange tror man, en lille Dreng kan smile paa den Maade uden at tage Skade?

Et andet Punkt er den ødelæggende Virkning, det kan have paa et Barn til Stadighed at høre til »de nederste« i Klassen, maaske endogsaa at være dens »fast ansatte Fuks«. At den »permanente Duks« kan blive fristet til Vigtighed, er sikkert nok; endnu værre er det dog uden Tvivl, at mangt et Barn bliver sløvet, fordummet, maaske endog stivnet i Trods ved den ene Maaned efter den anden at sidde nederst. Hvor nær ligger det da ikke for ham at ræsonnere som saa: «Jeg kommer dog næppe højere op i Klassen; hvad skal jeg saa gøre mig Umag for?»

Ja, hvorfor skal jeg gøre mig Umag? For at »komme op«? — Her ere vi ved det tredje Punkt, hvorfra det bely-

ses, hvorledes »Omflytningerne« virke til at forrykke Disciplenes Syn paa Undervisningen og dens Maal. Man læser for at faa et godt Numer i Klassen. Med andre Ord: man faar udviklet Forfængelighed i Stedet for Æresfølelse.

Endnu blot et: Klassenumre og Omflytninger svække Børnenes Retfærdighedsfølelse, ganske simpelt, fordi sligt ikke er eller kan være retfærdigt, og fordi Børnene mærke dette. De se, hvorledes der er »Hasard« med i Spillet. Dette hjælper ikke til at give Agtelse for Skolen og dens Gerning. Og det giver Forargelse.

Men til at forarge de smaa skulde man dog nødig være med.

At vi ikke have afskaffet Omflytningerne med eet Slag over hele Skolen, har sine praktiske Grunde. Det vilde næppe gaa an paa een Gang at tage dette Opstrammingsmiddel fra Disciple, der i en Række af Aar ere blevne vant til at arbejde under dets Indflydelse.

Men nu er Begyndelsen gjort. Senere kan det maaske lykkes at faa den daglige Karaktergivning, denne det danske Skolevæsens (og kun det danskes) værste Hemske til at gaa samme Vej som Numereringen.

Sigurd Müller.

II.

Karaktererne.

De Forældre, som have været til Stede ved de sidste Skoleaars Afslutningshøjtideligheder, ville vide, hvad jeg mener om det her i Danmark almindelige Karaktervæsen. De have mere end een Gang hørt mig udtale mig om det; det er dem bekendt, at jeg regner det for et Onde, endogsaa for et af de værste af alle dem, vort Skolevæsen lider under. De ville da sikkert finde det rimeligt, at jeg gør et Forsøg paa at faa en noget større Kreds end den, som den sidste Dag før Sommerferien samles i Latin- og Realskolens

Sal, til at tænke alvorligt over denne vigtige Sag. Lykkes blot dette, vil jeg foreløbig være fornøjet; saa vil nemlig derpaa er jeg sikker, den Stemning, den Almenopfattelse være naaet, som er den nødvendige Forudsætning for, at en Ændring paa det givne Omraade kan iværksættes.

Følgende skal da lidt nærmere udvikle, hvad jeg efter Forholdenes Natur har maattet indskrænke mig til kortelig at hentyde til i Afslutningstalerne.

For det første staar det mig klart, at Karaktergivningen har og nødvendigvis maa have en uheldig Indflydelse paa Undervisningen og dens Resultater.

Enhver, der har blot et Gran af Forstand paa Skolesager, vil vide, at saa godt som al Undervisning af Børn og unge Mennesker maa gaa for sig ad to Veje, Meddelelse og Overhøring. Den sidste kan ikke undværes; dels er det nødvendigt, at Læreren skaffer sig Viden om, hvorvidt det givne Kundskabsstof (Lektierne, det fortalte) er tilegnet af Disciplene, dels bør disse øves i at udtrykke sig mundtlig. Men mindst lige saa vigtig er den personlige Meddelelse fra Lærerens Side, Fortællingen, Forklaringen. Bliver denne Del af Undervisningen forsømt, maa det hele blive aandløst, mekanisk, i Længden indtil Uudholdelighed kedsommeligt for Disciplene og derved sløvende og fordummende. Altsaa, mundtlig Meddelelse, personlig Paavirkning maa skifte eller gaa Haand i Haand (helst i uafbrudt Enhed) med Eksaminationen; den sidste maa ikke faa Overmagten over eller endog helt tage Livet af den første. Men under den nuværende Undervisningsskik er den mangan Gang nær ved at gøre det, og det er da i det mindste for en stor Del Karaktervæsenets Skyld. Skal dette florere, som det gør næsten overalt i danske Skoler, er Læreren nødt til at eksaminere et ikke ringe Tal af Disciple ret grundigt igennem i hver Time, og dermed gaar en meget betydelig Del af denne. Skulde der ikke gives Karakterer, vilde Læreren, om saa skulde være, godt kunne søge Svar paa Spørgsmaal hos mere end en Snes Disciple i en Time, faa et Indtryk af, om hver enkelt var forberedt, og ved denne springende

Eksamination holde dem alle i Aande, og endda kunde han faa god Tid til selv at meddele. Men skal der eksamineres med Karaktergivning for Øje, maa Sagen tages paa en anden Maade. Saa maa den enkelte, der er oppe, føles ordentlig paa Tænderne, trækkes igennem i et ikke alt for lille Stykke af Stoffet. Og helt ringe bør jo Tallet ikke være paa dem, der i hver Time komme op og faa Karakter; ellers udsætter Læreren sig for Bebrejdelser for, at «nu har Peter ikke været oppe i saa og saa lang Tid», hvormed menes, at lille Peter bliver skammelig forsømt enten paa Grund af Ligegyldighed eller maaske endog af mere eller mindre ondsindet Partiskhed.

Et andet og ikke uvigtigt Punkt er det, at der ved Karaktergivningen ogsaa ganske direkte spildes saa megen Tid, at det løber op til ikke saa lidt i Løbet af Skoleaaret; dels maa vel de fleste eller dog mange Lærere tænke sig om, inden de fastsætte den Dom, der skal indføres i Protokollen, dels tager jo dog altid selve Indskrivningen nogen Tid. Langt mere Vægt maa der dog sikkert lægges paa den i moralsk Henseende uheldige Indflydelse af hele vort Karaktervæsen.

Karaktergivningen bærer i sig en stor Fare for, at Disciplenes hele Syn paa Undervisningens Maal og Værd forrykkes; den fører til, at mangfoldige af dem arbejde ikke for at vinde Kundskab og udvikles, men for at faa gode Karakterer. Nu vel, vil maaske en og anden sige, er det da egentlig en Ulykke? Hovedsagen er jo dog, at Barnet lærer noget; saa gør det vel ikke saa nøje, om det sker af den ene eller af den anden Grund. Jo, saamænd gør det saa. Lad os en Gang se paa jævnstaaende Tilfælde, der maaske ere lettere at faa fat paa: Gør det ikke noget, om et Barn giver sin Femøre til en fattig af Medlidenhed, eller om det gør det for at faa Ros? Er det ligegyldigt, om Peter føjer sin lille Søster af Kærlighed, eller om han gør det, fordi han ikke kan lide at høre hende skraale? Nej, det er aldrig ligegyldigt, hvilke Bevæggrunde et Barn — man kunde da for Resten gerne

sige et Menneske — har til sine Handlinger. Det er netop ikke Handlingerne, der løfte eller trække ned, det er Bevæggrundene i deres Sammenhæng med Sindelaget. Det at arbejde, skyndet frem af daarlige Bevæggrunde eller dog af noget, der mildest talt er tomt, forringer i Stedet for at hæve.

Karaktervæsenet vækker den Forføngelighed, der er Æresfølelsens hæslelige Vrangebillede. Det ægger mangt et »godt Hoved« til Hovmod, samtidig med, at det tager Modet fra de tungnemme og gør de nogenlunde sløve endnu mindre modtagelige, end de vare af Naturen. Det vækker Misundelse og daarligt Kammeratskab, ofte ogsaa Følelse af Uretfærdighed hos Lærerne og derved af Mistillid til Skolen. Og hvor vældig en Brøkdæl af det Snyderi, der trives i Skolen, har det ikke Ansvar for! Hvor mange Børn vilde vel, dersom det ikke var til, bryde sig om at skrive deres Regnestykker af efter Kammeraternes, og hvor mange pjankede Forældre, Bedstemødre eller Tanter vilde vel gøre sig den Ulejlighed at skrive lille Peters Stil for ham, hvis det ikke var for paa ret skammelig Maade at fri samme Peter for den Skam at faa en daarlig Karakter?

Men, vil man maaske sige, gøre da Karaktererne slet ingen virkelig Nytte? Kunne de undværes, og hvad skal, om de afskaffes, sættes i Stedet, søe Hjemmene dog kunne faa noget at vide om Børnenes Flid og Fremgang? — Til Spørgsmaalet om, hvorvidt Karaktererne kunne undværes, skal jeg blot svare, at det danske Karaktervæsen næppe har noget tilsvarende i noget som helst andet Kulturland, det skulde da være i Kina, og at f. Eks. tyske Skolemænd ere nærved at gaa bagover af Forførdelse, naar man fortæller dem om, hvorledes vi her til Lands endnu i det Herrens Aar 1899 eksaminere, protokollere og numerere; een dansk Skole i alt Fald har da ogsaa undværet det i mere end en Menneskealder, og det en af de bedste, Schneekloths Latin- og Realskole, og man har aldrig hørt noget til, at det der er blevet savnet. En anden Sag er det, at de daarlige Lærere, de aandløse Indtærperere, nodigt ville und-

være den Støtte, de have af Karaktererne, og at de Skoler, hvor alt gaar ud paa at dressere til Eksamen og at lære Disciplene netop de til denne nødvendige »Svar«, medens der intet som helst Hensyn tages til deres aandelige Udvikling og Modning, ikke ville af med dem. Men saadanne Lærere og saadanne Skoler maa gaa for det, de ere, saa længe de kunne holde sig paa Benene. Med Guds Hjælp dø de vel nok ud en Gang.

Dernæst: Gøre Karaktererne da i Virkeligheden slet ingen Nytte? Aa jo, til en vis Grad kunne de jo nok have nogen Betydning i Egenskab af Hjemmenes Middel til Kontrol. Men dels er dette Kontrolmiddel i sig selv saare upaalideligt, fordi Karaktererne ingenlunde altid kunne give et virkeligt Billede af Elevernes Standpunkt — der er noget, der hedder Held og Uheld —, der er sandt at sige ogsaa noget til, der hedder lunefulde Lærere, for ikke at tale om dem, som af en eller anden Grund ikke forstaa at vurdere en Præstation. Dels er det, hvis jeg har Ret i hvad jeg har sagt om de Ulæmper, Karaktergivningen fører med sig, nok en temmelig dyrekøbt Kontrol. Og en Kontrol, en Meddelelse fra Skolen til Hjemmene kan sikkert tænkes gennemført langt bedre derved, at Disciplene fra Tid til anden — med regelmæssige Mellemlum og desuden saa ofte, som der for den enkelte gives særlig Grund dertil — hjembringe Skudsmaal fra Skolen. Af saadanne Meddelelser vil Hjemmet faa langt fyldigere og paalideligere Besked end af Karaktererne.

Ja, Gud give, det dog en Gang kunde lykkes at faa hele dette usalige Karaktervæsen, denne Hemske for al god Skoleundervisning og sund Børneopdragelse, afskaffet! Gid alle Forældre, som bryde sig mere om Væsenet end om Skinnet, og som have Aandsfrihed nok til at ønske al ond gammel Slendrian brudt, maatte hjælpe dertil!

Saa vilde det lysne i den danske Skole, mere, end maaske mangen tror.

Sigurd Müller.

Overanstrenges Børn i Skolerne?

Allerede i mange Aar har man beskæftiget sig med dette Spørgsmaal. Baade Skolemænd og Læger have Gang efter Gang henledet Opmærksomheden paa, at de Krav, der stilledes i de højere Skoler, vare saa store, at det gik ud over de fleste Elevers sunde legemlige Udvikling. Særlig i de sidste 25 Aar, i hvilke de stedse stigende Eksamenskrav stillede større og større Krav til Eleverne, har man med Rette klaget over, at vore højere Skolers Disciple anstrengtes ved den anspændende Læsning og vare Genstand for en skadelig aandelig Overdressur. Ogsaa i andre Lande har dette Spørgsmaal i mange Aar været Genstand for interesseret Undersøgelse. Næsten i alle europæiske Kulturlande har der været nedsat hygiejniske Kommissioner. Disse have undersøgt Titusinder af Børn for at faa et stort statistisk Materiale til Bedømmelse af Børnenes Sygdomsforhold, Alder, Vækst, Højde, Vægt, Skoletid, Hjemmearbejde osv. Resultaterne af disse Undersøgelser have været, at der er truffet energiske Foranstaltninger for at skaffe gode Gymnastiklokaler og Gymnastikredskaber, Skolebænke og Skoleborde, som i Form og Højde passede til Eleverne. Derimod have disse hygiejniske Kommissioner kun i ringe Grad bidraget til at indskrænke Elevernes Læsetid. Kommissionerne have nok været i Stand til at paavise, at Sygeligheden blandt Børn steg med paafaldende Hurtighed fra det 6te til det 14de Aar, men de have ikke kunnet bevise, at Sygeligheden enten alene eller i overvejende Grad var en Følge af Læsning. Ligeledes have Undersøgelserne af særlig de ældre Elevers Læsetid vist, at disse tilbragte en aldeles urimelig Tid over deres Boger, enten paa Skolen eller i Hjemmet, og baade Læger og Skolemænd have med Kraft paataalt denne lange Læsetid som uheldig. Men man har heller ikke her kunnet bevise, at Fordringerne vare for store, eftersom man ikke ejede

Midler til at godtgøre, hvor meget Arbejde Børn kunde taale. Og selv om til Tider disse advarende Røster kunde medføre mindre Indskrænkninger i Skolens Fordringer, saa arbejdede andre Forhold i modsat Retning. De stadig stigende Krav paa større Forkundskaber paa alle Omraader, Eksamens Uundværlighed i mange Stillinger, den stærke Konkurrence mellem de Elever, der attraaede Pladser efter endt Skoletid, Faglærersystemets Tiltagen, alt dette og til-lige Skærpelsen af Afslutningseksamen har virket, at Ele-verne i vore højere Dreng- og Pigeskoler arbejde under et aandeligt Højtryk, som de ikke alle kunne taale. Saa-ledes er Forholdet i Danmark, og saaledes i de fleste euro-pæiske Lande.

Som Illustration til den foregaaende Udvikling skal jeg meddele et Par Tabeller, af hvilke den ene (A) viser, hvor meget Dreng i vore højere Skoler arbejde, og den anden (B), hvor meget de efter Skolehygiejnikeres Mening maatte arbejde uden at overanstreges.

A.

Klasse.	Alder.	Timer daglig.
I.	13	7 ₉₂
II.	14	8 ₉₁
III.	15	8 ₇₃
IV.	16	9 ₃₉
V.	17	9 ₅₃
VI.	18	10 ₀₃

Gymnastik og Sang er medregnet, men ikke Privatunder-visning og Musikundervisning, saa at der for omtrent Halvdelen af Eleverne maa lægges næsten 1 Time til de opførte Tal.

B.

Aldersklasse.	Søngetid (Aften).	Opstaaten (Morgen).	Timers Søvn.	Tid til Toilette.	Maaltider + Hvile.	Legetid og frivillig Syssel.	Skole- og Hjemmearbejde (Sang og Gymnastik medregnet).
7	8	7	11	1	3	6	2—3
8	8	7	11	1	3	5—6	3—4
9	8	7	11	1	3	5	4—5
10	8—9	7	10—11	1	3	3—4	6
11	8—9	7	10—11	1	3	3—4	6
12	9	7	10	1	3	3	7
13	9	7	10	1	3	3	7
14	9 $\frac{1}{2}$	7	9 $\frac{1}{2}$	1	3	2 $\frac{1}{2}$	8
15	10	7	9	1	3	2 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$
16	10	7	9	1	3	2 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$
17	10	6 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$	1	3	2 $\frac{1}{2}$	9
18	10	6 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$	1	3	2 $\frac{1}{2}$	9

En Sammenligning mellem de to Skemaer viser hurtigt, at Eleverne i de højeste Klasser maa arbejde betydeligt mere, end Skolehygiejnikerne anse for rigtigt. Skema B. har imidlertid den store Mangel, at det kun er opstillet efter Skøn, om der end selvfølgelig maa tillægges den Erfaring, som det hviler paa, en meget stor Betydning. At Tallene i sidste Rubrik snarest ere for store, vil ses af det følgende.

Det vil aabenbart kun kunne blive muligt at opstille en rationel Timeplan for Børnenes Skole- og Læsetid, naar man har Midler i Hænde til at maale den Anstrengelse, som aandeligt Arbejde medfører. Og skønt man endnu ikke er naaet saa vidt, er man dog paa Vejen til dette Maal. Det er i Løbet af de sidste 10 Aar lykkedes at finde rationelle Fremgangsmaader til Bestemmelsen af aandeligt Arbejdes

anstrengende Virkning. Allerede de faa hidtil foretagne Undersøgelser ere interessante og give store Løfter for Fremtiden. Man har hidtil anvendt tre Metoder.

Forst Ergografen. Ergografen er et Skriveapparat, som anbringes saaledes i Forbindelse med højre Haands Langfinger, at dennes Bevægelser optegnes paa Apparatet. Til Langfingeren er endvidere fastgjort et Lod af en vis Vægt. Naar Fingeren løfter dette Lod, optegner Ergografen Bevægelsens Højde. Fingeren løfter nu Loddet Gang efter Gang, til det Tidspunkt indtræder, da den paa Grund af fuldstændig Træthed ikke er i Stand til mere Arbejde. Fingerens Arbejdskraft kan saa bestemmes af Loddets Vægt, multipliceret med Summen af de paa Ergografen afsatte Højder.

Det er nu klart, at Fingerens Muskelkraft ikke altid er den samme. Efter længere Tids legemlig Hvile vil den samme Person kunne løfte mere med sin Finger, end naar han har arbejdet. Men paa ganske samme Maade forholder det sig med aandeligt Arbejde. *Aandeligt Arbejde medfører legemlig Træthed.* Forsøgene godtgjorde, at Fingerens Løfteevne aftog meget betydeligt efter forudgaaende aandeligt Arbejde. Ergografen bliver saaledes et Middel til at maale Størrelsen af den Anstrengelse og Træthed, som Skolearbejdet medfører. Endnu ere kun faa Forsøg foretagne. Men man har paavist, at en Undervisningstime svækkede Fingerens Muskelkraft ret betydeligt; man har ogsaa sammenlignet de forskellige Fags Sværhed, tillige har man undersøgt, hvor lang Hviletid der var nødvendig for at opheve den ved en Undervisningstime eller en Skoledag forarsagede Træthed.

Som et andet Middel til at maale ændelig Træthed har man brugt Hudens Føleevne. Naar man sætter en fin Passers to Ben paa Huden med tilstrækkelig ringe Afstand, ville de ved Berøringen føles som eet Stik. Hudens Føleevne paa de forskellige Dele af Legemet er ikke lige stor. Medens Passerbenenes to Berøringer kunne føles paa Læberne ved en Afstand af 4 Millimeter, maa Afstanden paa

Kinden være 11 Millimeter, paa Panden 22 osv. Er Afstanden ringere, føles kun eet Stik. Denne Hudens Føleevne er i høj Grad afhængig af Individets aandelige Friskhed, saa at den mindskes ved Anstrengelse og Træthed. Medens man f. Eks., naar man ikke er anstrengt, føler Passerens to Berøringer paa Læben, naar Afstanden mellem Benene er 4 Millimeter, vil man, hvis man er træt, kun føle een Fornemmelse, naar Benene have denne Afstand. For at de to Berøringer skulle frembringe to Fornemmelser, maa under Træthed Afstanden ofte gøres dobbelt eller tre Gange saa stor.

Man har i Tyskland foretaget talrige Maalinger af denne Art. *Efter 4 Timers Skolearbejde var Hudens Føleevne ofte forringet til en Tredjedel af den oprindelige Finhed. Dette viser en meget stor Anstrengelse som Følge af forholdsvist kortvarigt aandeligt Arbejde. Selv efter 2—3 Timers Hvile om Middagen var Hudens oprindelige Følsomhed ikke genvunden. Fagene anstrengte meget forskelligt, mest Matematik, Regning og Grammatik, mindre Naturfag, Historie, Geografi og Modersmaalet, mindst Skrivning, Tegning og Sang. Gymnastik mellem to Læsefag viste sig ved Maalinger at være alt andet end Hvile og Forfriskning. Frikvartererne saas ved Forsøgene gennemgaaende at være for smaa til at raade Bod paa den foregaaende Times Anstrengelse. Maalinger paa Lærere viste meget stor Anspændthed, mest efter Eksamen. En Privattime var for Eleverne meget mere, for Læreren betydelig mindre anstrengende end en Skoletime. Forsøg paa Kontorister, Handels- og Haandværkslærlinge viste, at disses Beskæftigelse anstrengte forsvindende lidt i Sammenligning med Skolearbejde.*

En tredje Metode bestaar i at lade en Klasse skrive lette Diktatstile eller regne lette Additions- og Subtraktionsstykker for efter Tallet paa Fejlene at prøve, hvor hurtigt saadant Arbejde medfører aandelig Slappelse. Man har ved denne Metode paavist, *at Undervisningstimerne særlig for mindre Børn ere for lange, eftersom Fejlens Tal voksede meget stærkt i Timens sidste Tredjedel, samt Frikvartererne*

for korte. Man har ogsaa brugt Metoden til at undersøge Elevernes Træthed efter et vist Antal Timers Undervisning, idet Tallet paa Fejlene ved Opgaver af samme Sværhed vokser betydeligt, naar Øvelserne foretages efter blot 2 eller 3 Timers foregaaende Undervisning. Arbejdet ved Skoletidens Begyndelse var ved flere Forsøg 33 pCt. bedre end Arbejdet efter 2 eller 3 Timers Undervisning. Efter mangelfuld Søvn sank Elevens Arbejdsdygtighed til en Tredjedel, og mangelfuld Søvn blot i een Nat kunde spores i 4 paa hinanden følgende Dages Præstationer.

Som tidligere fremhævet ere alle disse Forsøg ret nye, og der vil kræves mange Aars energisk Arbejde, før der er givet tilfredsstillende Svar paa de mange Spørgsmaal, som Skolen her maa stille. Men nogle ret betydningsfulde Resultater kendes allerede nu.

Skolearbejdet er meget trættende. Kontoristers, Handels- og Haandværkslærninges Arbejde er langt mindre anstrengende. Efter blot 4 Timers Undervisning kommer en aandelig Udmattelse, som ikke oprejses ved 2—3 Timers Hvile. Heraf følger da baade, at 6 Timers Skolegang er for meget, og at Eleverne i vore Real- og Latinskoler høje Klasser lige saa vel som i de fleste Privatskoler og høje Pigeskoler maa arbejde under stadig Overanstrengelse. Flere Steder i Tyskland har man sat 8 Timer som Maksimum for de største Elevers daglige Læsning. Sikkert nok vil Undervisningstiden i vore Skoler en Gang blive sat ned til 4 a 5 Timer daglig for de ældste og et endnu mindre Timetal for de yngste Elever. Som Forholdene nu ere, bliver Hvile efter endt Skoletid en absolut Nødvendighed for Børnene, og Forældre bør ikke tillade deres Born at læse paa Lektier i de første Timer efter endt Skoletid.

Forsøgene have endvidere paavist, at fortsat aandeligt Arbejde uden Hviletid anstrenger langt mere end det samme aandelige Arbejde med indskudte Hviletider. Hvis f. Eks. en Dreng skal læse 2 Timer af 3, vil Anstrengelsen blive større, hvis han læser 2 Timer i Træk og hviler 1, end hvis han to Gange læser 1 Time og hviler $\frac{1}{2}$. Tillige have Forsøgene

godtgjort, at Træthed for smaa Børns Vedkommende allerede kan spores efter $\frac{1}{2}$ Times Undervisning, og for alle Elevers Vedkommende efter 40–45 Minutters Beskæftigelse. Heraf følger, at de nu brugelige Undervisningstimer ere for lange. Forsøgene have ogsaa vist, at de almindelige Fritider mellem Timerne ere for korte til at raade Bod paa den ved den forrige Time skabte Træthed. For Skolernes Vedkommende vil Følgen heraf sikkert blive, at Undervisningstimerne ville blive gjorte mindre, og Frikvartererne større.*) For Forældrene indeholde ogsaa disse Resultater et praktisk Vink. Forældre bør have deres Opmærksomhed henvendt paa, at deres Børn ikke læse alle Lektier ud i eet Træk, men med indskudte Pusterum. Herved ville de anstreges mindre. Frikvartererne ere altsaa lige saa nødvendige i Hjemmet som paa Skolen.

Privattimers meget anstrengende Virkning paa Eleverne bør gøre Forældrene varsomme med at give deres Børn Privatundervisning i Skolefag og i Musik. Allerede Skolens Kræv ere for store, og Hjemmene bør ikke yderligere forøge deres Børns Overanstrengelse.

Af overordentlig stor Betydning er sund og rigelig Søvn. Derfor bør sent Aftenarbejde undgaas, da det gør Søvn urolig. Desuden vil Barnets Hjerne henad Aften være saa anstrengt, at Udbyttet af Læsningen paa den Tid bliver højst tarveligt. Naar Forsøgene have paavist, at aandelig Slappelse kan spores stærkt og flere Dage efter blot een Nats mangelfulde Søvn, saa indeholder dette den kraftigste Opfordring til Forældre til at sørge for, at deres Børn komme i Seng i ordentlig Tid, og at dette maaske bedste Lægemiddel mod aandelig Overanstrengelse ikke røves dem, hverken paa Grund af Fornøjelser eller Læsning.

Det vil af denne Fremstilling være klart, at de hidtil foretagne Forsøg allerede nu have bragt nogle praktiske Resultater, og at der er god Grund til at haabe, at Skolehygiejnen, inden 20 Aar ere gaaede, hviler paa en solid og

*) I Kolding Latin- og Realskole er en Undervisningstime nu kun 45 Minutter.

sikker Grund, saa at der ikke stilles større aandelige Krav til den opvoksende Ungdom, end at den kan tilfredsstille disse Krav uden Fare for aandelig Overanstrengelse. Som Forholdene nu ere, maa det desværre siges, at Eleverne i vore højere Dreng- og Pigeskolers øverste Klasser maa læse under et Pres, som er for stærkt for mange af dem. Og ogsaa med Hensyn til Børn mellem 7 og 14 Aar gælder det, at Skolen i sin nuværende Ordning ikke tager det nødvendige Hensyn til deres aandelige Styrke. *Ofte er deres Undervisningstid paa Skolen og deres Læsetid i Hjemmet uforholdsmæssig lang, desuden Undervisningstimerne for lange og Frikvartererne for korte.* Den gode Skole og den gode Lærer vil paa mange Maader kunne mildne dette Forhold ved at lette Elevernes Hjemmearbejde og bedre Skolens Undervisningsmetode. Omvendt vil Elevernes Anstrengelse og Træthed øges i den daarlige Skole og hos den daarlige Lærer, som overlader alt Arbejdet til Børnene selv, stiller uforholdsmæssige Krav til deres Hukommelse, og tror, at Undervisning bestaar i at give Lektier for den ene Dag og høre i dem den næste.

Georg Bruun.

IV.

Morskabslæsning.

Jeg tænker mig, at en og anden ved Synet af dette Stykkes Overskrift kan faa Lyst til at indvende: Hvad har Morskabslæsningen med Skolen at skaffe? De Tider ere dog vistnok saa nogenlunde forbi, da Børnene sad med Marryats eller Carit Etlars Romaner aabne under Bordet i Timerne.

Hertil vil jeg svare som saa: De Dage ere dog vist ogsaa nu omme, da man mente, at Skolens Interesser for

Disciplene holdt op med sidste Slag af Klokken, der ringer ud ved Undervisningens Slutning. Nu staar det klart for alle forstandige Forældre og for enhver Lærer, der ikke tager sin Gerning rent mekanisk, at Børn kun da opdrages og oplæres vel, naar der er indbyrdes Forstaaelse mellem Hjem og Skole. Med andre Ord: Skolen har Hjertet aabent for og Tankerne rettede paa Børnene ogsaa i den Tid, de tilbringe i Hjemmet; saa vist som den ikke alene har sat sig det Maal at skaffe de unge Kundskaber, men ogsaa det, efter Evne at hjælpe dem til sund menneskelig Udvikling, saa vist maa den ogsaa gribe hver Lejlighed til at tale med om ethvert af de Spørgsmaal, der paa nogen Maade kunne siges at have Betydning for deres Aandsliv. Tale med altsaa ogsaa om de Bøger, de faa at læse uden for Arbejdstiden.

Nogle Morskabsbøger læse de jo saa at sige alle, og der kan vel ikke være to Meninger om, hvorvidt dette er godt eller ej; det maa utvivlsomt regnes for en fastslaaet Kendsgerning, at Læsning uden for det pligtmæssige er nødvendig for hver den, hvis sjælelige og aandelige Evner skulle naa en sømmelig Udvikling. Morskabslæsningen skal ikke alene være en Adspredelse; den skal ogsaa gøre Gavn. Ja, forstaa mig ret, jeg mener ingenlunde, at man bør lægge Vægt paa, at de Digtninger, Børnene læse i deres Fritid, skulle hjælpe til at øge deres positive Kundskaber eller direkte lære dem Dyd og gode Sæder. Hvad det første vedrører, saa er der ganske vist intet at indvende imod, at Børn ved Læsningen af en Roman faa noget at vide om dette eller hint historiske Forhold, eller at der ad lignende Vej tilføres dem nogen Oplysning om fremmede Lande, Kulturtilstande eller Naturfænomener; et og andet godt kan jo indsmugles paa denne Maade. Jeg mener blot, at man ikke gør vel i stærkt at understrege den Side af Sagen. Man bør huske paa, at det aldrig er ubetinget heldigt paa een Gang at stange Aal og gaa paa Harejagt; hvad der vindes paa den ene Konto, tabes i Almindelighed paa den anden, og det er vistnok en Grundregel — der er Undtagel-

ser, men næppe mange —, at en Bog, der vil »forene det nyttige med det behagelige«, bliver digterisk ubetydelig i samme Forhold, som den i videnskabelig Henseende er værdifuld. Ære være de populært-videnskabelige Skrifter — men dem regner jeg her ikke til den egentlige »Morskabslæsning«. Hvad jeg sigter til, er de Bøger, der komme i Digtningens Dragt og dog lægge Vægt paa at undervise. Ganske bortset fra, at de gennemgaaende ere højst upaalidelige, forvirre de den unge Læsers Syn ved at give ham en Del videnskabelige Brokker, som han hverken kan samle eller holde Styr paa, noget blændende, der svækker hans Sans for det ægte videnskabelige ved at give ham en øjeblikkelig Tilfredsstillelse i det rent overfladiske. Med Hensyn til de moraliserende Historier om Dyd, som lønnes, og Last, som straffes, er Sagen endnu simplere. I bedste Tilfælde ledes sunde Børn ved dem, i værste lære de af dem at gøre Nar ad »Den dydefulde Christiane« og derved maaske ad »Dyden« med eller at kritisere »Den uartige Simon«, fordi han har sig saa klodset ad med sine Utyskestreger, at han blev opdaget og revset. Ikke at tale om al den Unatur, Sentimentalitet og Selvretfærdighed, der kan avles under Indflydelse af »Solstraalefortællinger«s Godt købsreligiøsitet og Miss Alcotts Flødeskumsmoral.

Naar jeg siger, at Morskabslæsning — Læsning af Bøger, hvis Stof ligger uden for Virkeligheden — skal »gøre Gavn«, mener jeg altsaa ikke, at den skal i udvortes Forstand »belære«, eller at den skal moralisere. Det, der skal opnaas ved den, er, at den ved Siden af at yde Hvile og opmuntrende Adspredelse vækker gode, frugtbringende Stemninger, styrker og retleder Fantasien og udvikler Smagen.

Den gode Morskabsbog vækker gode, frugtbringende Stemninger. Barnet bæres under Læsningen som hen ad en Strøm, der rinder gennem Egne af forskellig Karakter, snart skønne, snart fæle; Digteren er hans Lods, hans Fører, hans Vejleder; han hjælper — i Kraft af sin egen Følelse for det, der viser sig under Sejladsen, — den unge til at se, at opfatte, at fryde sig eller grue, at elske eller afsky.

Ikke, at han staar med en Pegepind og siger: »Se, der er noget rart, som Du skal agte, der er noget hæsligt, som Du skal fly«; Digteren virker aldrig direkte. Men derfor bliver hans Magt til at forme, til at omforme, til at lede og bestemme ikke ringere. Han paatvinger Læseren sit Syn, giver ham Del i sin rigere og fyldigere Opfattelse — fyldigere og rigere end vor, fordi han er Geniet — forklarer, løfter, fylder, befrugter, gør os, i det han tvinger os til at se, føle og dømmе som han, til mere klartseende, finere følende og sikrere dømmende Mennesker.

Den gode Morskabsbog styrker og retleder Fantasien. Den fremkalder de gode aandelige Syner, som hvile paa et fast Grundlag af Virkelighed, giver Indbildningskraften noget at sysle med, som den ikke før har haft, hjælper os til aandelig Frembringen. Netop derved skærmer den mod det taabelige Fantasteri, der har styrtet saa mange unge Folk i legemlig og sjælelig Odelæggelse. Og i Sammenhæng dermed udvikler den Smagen, denne Evne, der lukker op for saa uendelig meget af den Nydelse, som giver Mennesket Vækst opad. Den lærer os ved Eksemplets Magt at skelne mellem godt og ondt, skønt og uskønt, ægte og uægte. Den hjælper os til at kende og nyde det ægte skønne.

Vil man give mig Ret i, hvad jeg her har sagt, saa indrømmer man mig med det samme, at Spørgsmaalet om, hvad vi skulle give vore Børn at læse i deres Fritid, er af ikke ringe Vigtighed. I det praktiske Liv ænses det dog kun saare lidt. Hvilke Morskabsbøger Børnene skulle have i Hænde, aflænger for det meste af Tilfældigheder: hvad Hjemmet selv eller gode Venner netop eje, hvad en eller anden Bladanmelder finder paa at rose, eller hvad der ligger fremme paa Boghandlerens Disk i det Øjeblik, man kommer for at købe en Fødselsdags- eller Julegave. Men saa sjusket burde dog en saa vigtig Sag ikke behandles.

Indrømmes maa det, at det ikke altid er let at træffe et Valg; hvor tit end det modsatte er blevet hævdet, er Tallet paa de Bøger, som virkelig due for Børn og ganske unge Mennesker, ingenlunde stort. Men noget er der dog;

jeg skal prøve at nævne lidt, idet jeg tilføjer, at jeg her ikke tænker paa de ganske smaa, men særlig paa Drengene og Piger i Alderen fra en tolv Aar og op efter.

Af Æventyr er der foruden Grims og Andersens — af hvilke sidste vi dog stadig savne et Udvalg, der udelukker dels Juks'et, dels det, som ikke ligger for Børn, — Svend Grundtvigs, Asbjørnsens, Hauffs, den kostelige, altfor lidt kendte Samling, Molbech har besørget; af større Ting Ingemanns historiske Romaner, Carit Etlars Gøngehovdingen med Fortsættelse, Viben Peter og flere af de mindre Ting; dernæst Coopers, Dickens' og især Marryats Romaner samt noget af Walter Scott: Ivanhoe, Talismanen, Quentin Durward. Saa Bjørnsons ældre Fortællinger — og endelig en stor Mængde af vor bedste Poesi. Hver halvvoxen Dreng eller Pige bør eje Holbergs Komedier og læse dem atter og atter. Af Oehlenschläger Aladdin og Nordens Guder, af Blicher Juleferierne, E' Bindstouw, Røverstuen, af Christian Winther Hjortens Flugt, af Heiberg Syvsoverdag, af Hertz Sparekassen og Kong Renés Datter, endelig Hostrups Skuespil. Disse og nogle flere herlige Ting kunne jo faaes i Særtryk. De »samlede Værker«, hvor godt og ondt er kastet imellem hinanden, bør man i Reglen undgaa. Ogsaa huske man paa, at Læsningens Formaal jo ikke blot skal være det at faa Tiden slaaet ihjel. At en Bog er »morsom«, er ikke nok til, at den kan anbefales. Var dette Tilfældet, maatte P. P.s dumme Søromaner og Jules Vernes Historier, der med deres Blanding af vild Fantaseren og forlorent, Virkelighedspræg ere saa vel skikkede til at forrykke Drenge-ns Begreber, samtidig med, at de ødelægge Sansen for det mindre pebrede, staa højt oppe paa Listen.

Ja, her har der jo kun kunnet være Tale om et Forsøg paa at vække Eftertanke og give et Vink. Resten maa god Vilje og sund Sans afgøre paa egen Haand.

Sigurd Müller.

Skolen og Børnenes Fornøjelser.

Den Tid er forbi, da Skolen saa med mørke og onde Blikke paa Børns Fornøjelser. Endnu i Begyndelsen af dette Aarhundrede var der i dansk Skoleliv Rester af Middelalderens asketiske Moral, som fordømte Glæden og Legen og i Tide og Utide betonede Pligten og Arbejdet. Nu er man naaet til at forstaa, at Legen forbereder til Arbejdet, og at Pligten fremmes af den lyse Glæde. Skolen ønsker at se Smil paa Børnenes Ansigter. Derfor antager Skolelivet et lysere og mildere Præg. Selve Skolegangen bliver for mange Børn en Fornøjelse. Skolen ordner Skovture, Lege og Baller. Naar Solen skinner gennem Ruden, ruller den ikke vrantent Gardinet til for Solstraalerne. Vinduerne aabnes for at lukke Lyset ind, eller Skolens Dør slaaes op for at lukke Børnene ud i den fri Luft. Den gode Skole frygter ikke en Fridag eller en Fritime. Den véd, at de give gode Renter. Den nye norske Skolelov tillader Skolebestyreren ud over alle de reglementerede Ferier at give indtil 12 Dage fri i et Skoleaar efter Tid og Lejlighed.

Men det gælder om at skaffe Børnene de *rette* Fornøjelser. Fornøjelser skulle, for at være gavnlige, stemme med Barnets Natur og fremme dets sjælelige og legemlige Liv. Ligesom Børn have godt af Mælk, — naar den er kogt —, men Skade af Kaffe, Spiritus og andre hidsende Drikke, ligesom Krydderier og Tobak medføre betydelige Farer for et Barns Udvikling, saaledes maa ogsaa dets Fornøjelser være fri for al den Pirring, som det civiliserede Liv har gjort til en Nødvendighed for de voksne — det være nu sundt eller usundt. Ingen Fornøjelser kunne sammenlignes med dem, der foregaa i fri Luft. Derved muliggøres den Bevægelse og den Brug af alle Kræfter, som er en Hovedbetingelse for Barnets sunde legemlige og derved ogsaa aandelige Vækst. Derfor juble smaa Børn ved en Skovtur, derfor danser Hjertet i Livet paa dem, naar Sneen dækker

Markerne og Isen Søen, saa Slædekørsel og Skøjteløb bliver mulig. Derfor er en Botanisk kasse saa kærkommen en Gave for enhver lille Dreng og enhver lille Pige, hvis Øjne i Skolen eller af Hjemmet ere aabnede for Naturens Rigdom og Blomsternes Skønhed.

Alle Naturens Glæder ere sunde for Sjæl og Legeme, ikke mindst for Børnenes. Skolen er glad, naar den ser Børn nyde disse i rigt Maal. Den mærker Følgerne i den raske legemlige og aandelige Vækst, Barnets Livlighed og Friskhed.

Men der er Fornøjelser af en betænkeligere Art. Det er f. Eks. dem, som drage Barnets Tanker mod Slikkeri og anden Tilfredsstillelse af en forfinet og kræsen Gane. Der er ingen aandelig Udvikling forbunden hermed, men kun en Purring. Børneselskaber med to Retter varm Mad og Vine gøre kun Fortræd. De udvikle Fordringsfuldhed, fremme Blaserthed, lede Tanken bort fra det rette barnlige Liv. Det samme gælder om Pynt og Stads, naar dette gør sig til Barnets Herre, saa det føler sig som Junker eller Modedame. Det er sørgeligt at se et Barn, der er saa fint paa klædt, at det ikke kan lege, men maa nøjes med at spasere. Det er Overkultur, dette at ville gøre Børn til voksne enten i Spise eller Klædedragt. Det samme gælder rent aandelige Fornøjelser før Tiden. Eller tror man, at et ti Aars Barn har Gavn eller Skade af at sidde tre Timer i Teatret, naar et moderne Ægteskabsdrama opføres? Jeg ser her bort fra den Tid, som stjæles fra Barnets Søvn. Men saa den positive Fortræd, der gøres ved mange Aar før Tiden at indvie et lille Barn i Livets mest udviklede, ofte grufulde Forhold. Skaden kan være skæbnesvanger. Jeg tror, at ogsaa Børn kunne have sund Glæde af en Teaterforestilling, hvis Programmet og Tiden lempes efter deres Behov. Jeg tror, at Børn vilde have baade sund Glæde og Udbytte af at se »Anders Tikjøb«, »Alferne«, »Genboerne«, først og fremmest »Aprilsnarrene« ved en Eftermiddagsforestilling Kl. 4—7, men jeg ser kun Fortræd ved at lade Børn paa 8—14 Aar spille 3—4 Timer af deres Nattesøvn paa »Dønng Præstegaard«.

Skolen kan ikke andet end være opmærksom paa, at Børn ofte have Fornøjelser af en lidet heldig Natur. Men den staar i det væsentlige magtesløs her overfor. Ikke mindst gælder dette de Fornøjelser, der røve Skolen Børnets Deltagelse i Undervisningen, enten fordi det bliver helt borte, eller fordi det sidder med sine Tanker andre Steder. Af en nogenlunde uskyldig Art ere de Forsømmelser, som skyldes Børnets Fødselsdag eller en Skovtur eller et Besøg hos Bedstefader, skønt de ofte overdrives. Harmeligere er det, at Anna forsømmer, fordi Tante kom i Besøg, eller Hans, fordi han skulde følge sin Kusine paa Banen. Men værst er det dog, naar den tiaarige Andreas kommer to Timer for sent, fordi hans Forældre havde Selskab den forrige Aften, saa at han ikke kom i Seng før Kl. tre. Det sker ikke saa sjældent, at en Dreng medbringer en Seddel om, at han maatte forsømme om Torsdagen, fordi han var til Selskab eller Børnebal om Onsdagen. Det er ogsaa sket, at Børn ere mødte paa Skolen efter en saadan natlig Fornøjelse uden at have været i Seng. Ynkligere Syn kan ingen Lærer have end saadan en askegraa, nikkende Skoledreng paa tretten Aar, hvis Nattesøvn og Skolegang ofres for en saa meningsløs Fornøjelse. Det gaar vel sjældent *saa* galt. Men mange Lærere ville dog huske Eksempler paa, at deres Elever ere mødte halvsøvnige paa Skolen, fordi de havde været til Komædie og *thé dansant* den forrige Nat til Kl. 2 eller 3.

Mine Eksempler ere tagne fra Skoler for Mellestændens Børn. Der stilles ikke faa Krav til saadanne Børns Hjernearbejde, og alt, hvad der skader deres Sundhed og deres Aandsenergi, maa med stor Varsomhed undgaas. Men nu er i denne Henseende intet farligere for Børn og unge Mennesker end mangelfuld Søvn. Jeg har i en foran staaende Artikel omtalt de Maalinger af Aandsenergi, som drives i Tyskland og Frankrig med saa stor Iver. En af disse gik ud paa at vise, hvor virksomhedsfuld en Faktor for Børns aandelige og legemlige Sundhed fast og rigelig Søvn var, og hvor stærkt utilstrækkelig Nattesøvn bidrog til aandelig

Slappelse og sjuksket Læsning. Mangelfuld Nattesøvn i blot een Nat kunde ved disse Maalinger spores i det Arbejde, der præsteredes af vedkommende Barn i de følgende fire Dage. Det er da ogsaa noget, enhver Lærer véd af Erfaring, at et Barn, som ikke har sovet ud den forrige Nat, er ude af Stand til paa ordentlig Maade at deltage i og faa Udbytte af Undervisningen. Han sidder slap og uden Opmærksomhed, med glansløse Øjne og bleggraa Kinder. Med ét høres et Bulder, Bogen er gledet ud af hans Haand. Hans Kammerater slaa en Latter op. De forstaa ikke, hvor sørgeligt det er.

Af alle Fornøjelser er ingen mere fordærvelig for Barnets legemlige Sundhed og for dets Undervisning end de, som røve det den rigelige Søvn, som er en Naturnødvendighed. Søvn er lige saa nødvendig for et Barn som Mad og Drikke. Man maa derfor paa Forhaand være meget betænkelig over for alle de Børnefordøjelser, som vare længere end til Kl. 8 om Aftenen for mindre Børn, til Kl. 10 for større.

Georg Bruun.

II. Skoleefterretninger.

Skolens Forstanderskab.

Skolen staar under et Forstanderskab paa fem Medlemmer, der vælges for et Tidsrum af seks Aar, idet Kolding Byraad besætter de fire Pladser, Vejle Amts Skoleraad den femte. Følgende Mænd have for Tiden Sæde i Forstanderskabet:

Hr. Købmand <i>J. O. Brandorff</i> ,	} valgte af Kolding Byraad
— Sagfører <i>J. L. Hansen</i> ,	
— Købmand <i>A. Jensen</i> ,	
— Borgmester <i>Schjørring</i> , R. af D., Formd.	
— Proprietær <i>N. Tingleff</i> , Vonsild, valgt af Vejle Amts Skoleraad.	

Eksaminer 1898.

A. Afgangseksamen for studerende.

Denne Eksamen bestodes af følgende af Skolens Disciple:

Johan Borch (Søn af Gaardejer B., Højrup).

Julius Due Dalsgaard (Søn af Pastor D., Odum).

Ludvig Frederik Rosenmüller Lunddahl (Søn af afd. Pastor L., Kolding).

Knud Rosenstand (Søn af Pastor R., Eltang).

Hans Martinsen Thau (Søn af forhenværende Lærer T., Kolding).

Prøvens skriftlige Del afholdtes den 10ende til 14de Juni, den mundtlige i Tiden fra den 22nde Juni til den 9ende Juli. Som beskikkede Censorer mødte Adjunkt *Sveinbjørnsson* (Fransk), Cand. jur. *Mohr* (Tysk), Adjunkt *Otto Lund* (Dansk og Oldnordisk), Adjunkt *L. Schmidt* (Historie), Professor Dr. phil. *J. L. Hejberg* (Græsk og Latin), Overlærer *Mylord* (Naturlære).

De skriftlige Opgaver vare:

Udarbejdelse i Modersmaalet: 1. Grundene til og Følgerne af den i vore Dage almindelige Forøgelse af Bybefolkningen og Aftagen af Landbefolkningen. 2. Island og dets Betydning for Norden.

Fransk Stil: Dersom jeg havde forladt Saint-Malo den 2den Marts Klokken syv om Morgenen, som jeg agtede at gøre, vilde det have været mig umuligt at gennemstøje Staden og Strandbredden. Den skrækkelige Storm den 2den Marts, som har voldt saa megen Ødelæggelse paa Kysterne af Kanalen, forsinkede Damperens Afgang i 24 Timer og tillod mig at besøge Byen og Havnen, rigtignok idet jeg trodsede en næsten stadig Regn og en forfærdelig Blæst. Min første Tanke havde været at forbande dette Uheld; men nu er jeg taknemlig for det, thi takket være det kjender jeg nu en af de mærkeligste Byer i Frankrig.

Saint-Malo er næsten omgivet af Vand paa alle Sider, *saavel* af Naturen *som* ¹⁾ ved Bassiner, der ere gravede ved Menneskehaand; et Bælte af gamle Fæstningsværker med Porte, *dækkede* ²⁾ af ulyre Taarne, sammentrænger dens mørke Huse, som kun mod deres Vilje synes at have aabnet Gennemgang for snævre og snavsede Gader. Byens Udseende, betragtet i og for sig, er altsaa ubehageligt og skrækkelig trist, men Turen paa Voldene er i højeste Grad malerisk og karakteristisk. Foran sig ser Tilskueren Havet, saa langt Øjet rækker. til højre Strandbredden og Klipperne, til venstre Klitterne, bedækkede med hvide Huse, og for sine Fødder, paa en fritliggende Klippe, en Grav: Chateaubriands.

¹⁾ saavel som: tant que. ²⁾ dækket: flanqué.

Latinsk Version. *Ex A. Cornelii Celsi de medicina libro primo.* Ut alimenta sanis corporibus agricultura, sic sanitatem ægris medicina promittit. Hæc nusquam quidem non est. siquidem etiam imperitissimæ gentes herbas et alia quædam remedia vulnerum morborumque noverunt; verumtamen apud Græcos aliquanto magis quam in ceteris nationibus exulta est, quamquam ne apud hos quidem

a prima origine, sed paucis ante nos sæculis. Nam vetustissimus ejus *auctor*¹⁾ Æsculapius celebratur, qui, quoniam adhuc rudem hanc scientiam paulo subtilius excoluit, in deorum numerum receptus est; hujus deinde duo filii Podalirius et Machaon, bello Trojano ducem Agamemnonem secuti, non mediocrem opem commilitonibus suis attulerunt. Quos tamen Homerus non in pestilentia neque in variis generibus morborum aliquid tulisse auxilii, sed vulneribus tantummodo ferro et medicamentis mederi solitos esse ostendit; ex quo apparet hanc partem medicinæ solam ab iis esse tractatam, eamque esse vetustissimam. Eodemque auctore disci potest, morbos tum ad iram deorum immortalium relatos esse et ab iisdem opem posci solitam. Verique simile est, nullisdum auxiliis adversæ valetudinis repertis plerumque tamen eam bonam hominibus contigisse ob bonos mores, quos neque desidia neque luxuria vitiant; nam hæc duo prius in Græcia, deinde apud nos corpora affligerunt. Ergo etiam post eos, quos supra nominavi, diu nulli clari viri medicinam exerceverunt, donec majore studio *disciplina litterarum*²⁾ agitari cæpit; quæ, ut animo hominum præcipue necessaria, sic corpori inimica est. Et initio medendi scientia pars sapientiæ habebatur, ut et morborum curatio et rerum naturæ contemplatio iisdem auctoribus nata sit, scilicet iis hanc scientiam maxime requirentibus, qui corporum suorum robora quieta cogitatione nocturnaue vigilia minuerant; ideoque multos ex sapientiæ professoribus peritos ejus fuisse acceptimus, clarissimos vero ex iis Pythagoram et Empedoclem et Democritum. Hujus autem, ut quidam crediderunt, discipulus Hippocrates primus quidem ex omnibus memoria dignis ab studio sapientiæ disciplinam medendi separavit, vir et arte et facundia insignis.

¹⁾ *auctor* her: *Dyrker*. ²⁾ *disciplina litterarum*: *videnskabelig Syssel*.

Eksamens Udfald ses af Listen Side 29.

B. Fjerde Klassen Hovedeksamen.

Den skriftlige Del af Eksamen afholdtes den 10ende til den 14de Juni, den mundtlige i Tiden fra den 20nde Juni til den 11te Juli. Følgende Disciple bestod Prøven:

Axel Johannes Bjerre (Søn af Husbestyrerinde, Fru H. B. Kibæk).

Alfred Edvard Borch (Søn af Købmand C. S. B., Kolding).

A. Afgangseksamen for studerende.

Elevernes Navne.	Poems i Afslutnings- fagene.	Dansk Stil. Runder Opgave.	Dansk Stil. Fri Opgave.	Dansk og Oldnordisk.	Fransk.	Tysk.	Historie.	Latinsk Version.	Latin, læst.	Latin, ikke læst.	Græsk.	Naturfag.	Points.	Hoved- karakter.
J. Borch	33 ¹ / ₃	mg :	mg.	mg.	g×	mg×	mg×	g×	mg÷	g×	mg×	mg :	92 ¹ / ₃	Første
J. Dalsgaard . .	31	mg :-	mg.	mg :	mg :	mg.	mg.	tg×	g.	g.	mg :	ug :-	86	Første
J. Lunddahl . .	34	mg.	mg.	ug :	g.	g :	mg :-	g÷	mg :	g.	mg.	mg×	84 ¹ / ₃	Første
K. Rosenstand	32	mg÷	g.	g×	g :-	g.	mg÷	tg×	mg :	g×	g×	g	72 ² / ₃	Anden
H. Thau	37	mg.	mg.	ug.	mg×	mg.	ug.	tg.	mg×	mg÷	mg.	ug :	96	Første

Ejnar Peter Brandorff (Søn af Købmand B., Kolding).

Andreas Peter Dahl (Søn af Pastor D., Veerst).

Carl Georg Holst (Søn af Translatør, Lærer H., Kolding).

Vilhelm Jørgen Jensen (Søn af Læge J., Kolding).

Emil Kruse Pagh (Søn af Trafikinspektør P., Aalborg).

Medlem af Undervisningsinspektionen Professor Dr. phil. *J. Petersen* deltog i Bedømmelsen af Mathematik. Som beskikkede Censorer mødte de Herrer Adjunkt *Otto Lund* (Dansk Stil), Professor *J. L. Hejberg* (Latin), Skoleforstander *Vald. Petersen* (Tysk), Adjunkt *Mortensen* (Naturhistorie).

Desuden viste de Herrer Borgmester *Schjorring*, R. af D., Pastor *Glahn*, Vejstrup, Skoleinspektør *Tradsborg*, Overlærer *Mylord* og Frøken *G. Teisen* Skolen den Velvilje at deltage i Bedømmelsen af henholdsvis Historie, Græsk, Geografi, Naturlære og Fransk.

De skriftlige Opgaver vare:

Dansk Stil: De betydningsfuldeste historiske Minder, som knytte sig til danske Provinsbyer.

Latinsk Stil: Da en Rigmand [engang] vilde *afholde*¹⁾ Lege, kom der blandt de øvrige *Kunstner*²⁾ en *Spasmager*³⁾, som sagde, at han vilde vise en Kunst, som ingen nogensinde havde set eller hørt. *Ved*⁴⁾ Rygtet herom kom mange Tilskuere i Theatret. Spasmageren traadte frem uden Ledsagere, uden *Udstyr*⁵⁾; Mængden sad *spændt*⁶⁾ af Forventning om, hvad der vilde ske. Idet nu hin *tilhyllede*⁷⁾ Hovedet med sin *Kappe*⁸⁾, *efterlignede*⁹⁾ han Stemmen af *Gris*¹⁰⁾ saaledes, at Tilskuerne raabte, at han havde es Gris under Kappen, og bød, at han skulde *undersøges*¹¹⁾. Da dette var sket, og man ikke havde fundet nogen Gris, gav Folket ham stort *Bifald*¹²⁾. Men en *Bonde*¹³⁾, som havde været til Stede, lovede, at han den næste Dag vilde gøre det samme meget bedre. En endnu større Mængde var forsamlet; begge Kunstnere traadte frem; Bonden havde medbragt en *virkelig*¹⁴⁾ Gris, som han skjulte under sin Kappe. Spasmageren *gryntede*¹⁵⁾, Mængden klappede; men Bonden *trak* sin Gris i *Øret*¹⁶⁾, saa den *skreg*¹⁷⁾ af Smerte. Folket mente dog, at Spasmageren havde gjort Sagen bedst, og bød, at Bonden skulde jages bort. Da

trak Bonden Grisen frem, og idet han viste Folket den, sagde han: »Se!¹⁸⁾, denne viser, *hvad for*¹⁹⁾ Dommere I ere«.

1) facere 2) artifex 3) scurra 4) ad 5) apparatus 6) suspensus 7) obvolvare
8) pallium 9) imitari 10) porcellus 11) excutio. 3. 12) plausus 13) rusticus 14) verus
15) grunnire 16) trække En i Øret: pervellere alicui aures 17) clamare 18) En! 19) hvad
for udtr. v. qualis.

Geometri: 1. I Trekant ABC er der indskrevet et Parallelogram $CDEF$ saaledes, at CD og CF ligge paa to af Trekantens Sider, og at AF halverer Vinkel A .

Bevis, at $AE=CD$, og udtryk Længderne af de Stykker, hvori D deler AC , ved b og c , idet $AC=b$ og $AB=c$.

2. En retvinklet Trekant samt Hypotenusens Median tegnes; bevis, at Cirkelen over denne som Diaméter gaar gennem Fodpunktet af Hypotenusens Højde og gennem Midtpunkterne af Kateterne.

Hvor mange Grader indeholder enhver af de fem Buer, hvori Cirkelperiferien er delt, naar den ene af Trekantens spidse Vinkler er 35° ?

3. Til et Punkt A af en given Cirkel er der draget Tangenten samt Diameteren AB ; konstruer en ret Linie gennem B , der skærer Cirkelperiferien i C og Tangenten i D saaledes, at $AD=3AC$.

Aritmetik: 1. Find Værdien af

$$(a^2-4)(\beta^2-4),$$

naar a og β ere Rødderne i Ligningen

$$5x^2-9x+3=0.$$

2. Find x , y og z af Ligningerne

$$bx-cy=a$$

$$ay-bz=c$$

$$cz+ax=b.$$

3. Produktet af to Tal er 16464, og deres mindste fælles Mængfold er 21 Gange saa stort som deres største fælles Maal. Find mindste fælles Mængfold og største fælles Maal for de to Tal. Hvilke kunne disse Tal være?

Prøvens Udfald ses af Listen Side 32.

C. Almindelig Forberedelseseksamen.

Den skriftlige Del af denne Eksamen afholdtes fra den 10ende til 14de Juni, den mundtlige fra den 22nde Juni til den 11te Juli. Følgende Disciple bestod Prøven:

B. Fjerde Klases Hovedeksamen.

Elevernes Navne.	Dansk Stil.	Latin.	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Naturhist.	Aritmetik.	Geometri.	Gresk.	Naturkere.	Points.	Points i Afslutningsfagene.
A. Bjerre	mg :-	tg ×	g ×	g ×	ug.	mg :-	mg ×	mg :-	g.	mg.	—	62 ¹ / ₃	30 ² / ₃
A. Borch	g ×	tg ×	g ×	mg :-	g.	g :-	g ×	g ×	tg.	—	mg ×	50 ² / ₃	21 ² / ₃
E. Brandorff	mg ÷	g.	mg ×	mg :-	mg :-	mg.	mg.	ug ÷	g.	mg ÷	—	69 ¹ / ₃	34
P. Dahl	mg.	g ×	mg.	mg ×	ug ÷	ug ÷	tg.	g ×	ug :-	mg.	—	69 ¹ / ₃	29
C. Holst	mg.	mg.	ug :-	mg.	mg.	mg.	mg.	g ×	g.	ug.	—	75 ¹ / ₃	32 ¹ / ₃
V. Jensen	mg.	g ÷	mg.	mg.	mg :-	ug :-	mg.	tg :-	tg ÷	g.	—	51	18 ¹ / ₃
E. Pagh	mg :-	g.	mg.	mg :-	mg.	g.	ug :-	mg ÷	g ×	g ×	—	67	31 ² / ₃

Hans Magnus Peter Hansen (Søn af Murmester H., Kolding).

Jes Eriksen Jacobsen (Søn af Gaardejer J., Kolding).

Jørgen Christian Lohmann (Søn af Købmand L., Kolding).

Hother Harald Neckelmann (Søn af Købmand N., Kolding).

Holger Ravn (Søn af Gaardejer R., Sjølund).

Laurids Michael Hartvig Sophus Marius Riis (Søn af Tandlæge R., København).

Rudolph Laurids Sonnichsen (Søn af Bødker S., Kolding).

Medlem af Undervisningsinspektionen, Professor Dr. phil. *J. Petersen* deltog i Bedømmelsen af Matematik og Regning. Som beskikkede Censorer mødte de Herrer Adjunkt *Otto Lund* (Dansk), Skoleforstander *Vald. Petersen* (Tysk og Engelsk), Adjunkt *Sveinbjørnsson* (Fransk), Adjunkt *Schmidt* (Historie), Adjunkt *Mortensen* (Naturhistorie), Overlærer *Mylord* (Naturlære). Hr. Skoleinspektør *Tradsborg* viste Skolen den Velvillie at overtage Censuren i Geografi.

De skriftlige Opgaver vare:

Udarbejdelse i Modersmaalet }
 Geometri } som ved IV. Klasses Hovedeksamen.
 Aritmetik }

Praktisk Regning. 1. Hvor mange Tønder Land indeholder et Stykke Jord, der har Form som en Firkant med Siderne

2449₅ Fod

2449₅ —

1444₂ —

2828₄ — ?

Vinklen mellem de to første Sider er 60°.

1 Tonde Land = 14000 Kvadratalen.

2. Den 1. Januar 1898 stiftede den danske Stat et Laan: for hver 970 Kr., som den modtog af Laangiverne, maatte den udstede en Obligation (et Gældsbevis) paa 1400 Francs, af hvilke der aarlig skal betales 3 pCt. i Rente. Af saadanne Obligationer udstedtes i det hele 72000. Statskassen maatte betale Omkostningerne ved disses Trykning og andre Omkostninger, i alt 488333 Kr. Hvor mange pCt. p. a. maa Statskassen i Virkeligheden betale?

1 Franc = 72 Ore.

Engelsk Version. A nobleman who resided at a castle in Italy, was about to *celebrate*¹⁾ his marriage-feast. The weather was splendid and every thing promised well; only the sea had been *boisterous*²⁾ for several days, so that no fish could be *supplied*³⁾ for the meal. On the very morning of the feast, however, a fisherman made his appearance with a *turbot*⁴⁾ so large, that it seemed to have been created for the occasion. The whole castle was full of joy, and the fisherman was *ushered*⁵⁾ with his *prize*⁶⁾ into the saloon, where the nobleman, in the presence of his guests, requested him to put what price he would on the fish, and it should instantly be paid him. One hundred *lashes*⁷⁾, said the fisherman, on my bare back, is the price of my fish, and I will not take more or less. The nobleman and his guests were not a little astonished, but the man was resolute, and there was no other means of getting the fish. At length the nobleman exclaimed: Well, let him have his will, but don't strike too hard, and let the price be paid out in our presence. After the first fifty lashes the fisherman exclaimed: Hold, hold! I have a partner in the business, who is to receive one half of the payment. What, said the nobleman, are there two such *madcaps*⁸⁾ in the world! Who is he? You need not go very far for him, said the fisherman: it is your own *porter*⁹⁾, who would not let me in, until I promised that he should have the half of whatever I received for my turbot. *Oh, oh*¹⁰⁾, said the nobleman, bring him up instantly; he shall receive the *stipulated*¹¹⁾ half with the greatest justice. This ceremony being finished, he *discharged*¹²⁾ the porter and amply rewarded the fisherman.

1) to celebrate, at højtideligholde. 2) boisterous, urolig. 3) to supply, at skaffe til Veje. 4) turbot, Pighvarre. 5) to usher, at fore. 6) prize, Fangst. 7) lash, Piskeslag. 8) madcap, Galehuslem. 9) porter, Portner. 10) oh, oh, ja saa. 11) stipulated, aftalt. 12) to discharge, at afskedige.

Prøvens Udfald ses af Listen Side 35.

D. Tillægsprøver.

Tillægsprøven i Fransk bestodes af *Maren Balle* (mg×), *Harald Niendahl* (mg÷-), *Peter Petersen* (g). Tillægsprøven i Græsk og Latin bestodes af *Maren Balle* (Latin mg, Græsk mg) og *Agnete Sørensen* (Latin mg, Græsk g×).

I Bedømmelsen af Fransk deltog Hr. Adjunkt *Sveinbjørnsson*, i Bedømmelsen af Latin og Græsk Hr. Prof., Dr. phil. *J. L. Heiberg*.

E. Skolens Aarsprøve.

Discipelantallet ved Slutningen af Skoleaaret 1897—98 var 160, idet 1 Elev var udgaaet efter Programmets Affat-

C. Almindelig Forberedelseseksamen.

Elevernes Navne.	Skriftlig Dansk	Mundlig Dansk	Engelsk.	Tysk.	Historie.	Geografi.	Naturhist.	Regning.	Aritmetik.	Geometri.	Naturlaere.	Orden.	Fransk.	Points.
H. Hansen	g.	g-:	g×	mg-:	g×	mg.	mg-:	tg.	tg×	mdl×	mg.	mg×		67 ¹ / ₃
J. Jacobsen	g-:	mg-:	mg-:	tg×	ug.	mg×	g.	tg.	tg×	tg.	mg.	mg-:		73
J. Lohmann	g×	g×	mg-:	g×	mg-:	g×	mg-:	tg×	mdl×	g.	ug-:	mg×		77 ¹ / ₃
H. Neckelmann	g-:	mg-:	mg-:	g.	ug-:	mg-:	mg×	mdl×	g.	tg×	g.	mg×		74 ¹ / ₃
H. Ravn	mg.	mg-:	mg.	mg.	ug-:	ug-:	mg.	g-:	mg-:	g.	ug-:	mg×		100
H. Riis	mg-:	g×	mg.	mg-:	mg×	mg-:	g×	g-:	mg×	ug.	g.	ug-:	mg.	102 ¹ / ₃
R. Sønnichsen	mg.	ug-:	ug-:	ug-:	ug.	mg-:	ug-:	ug-:	ug-:	ug-:	ug.	ug-:	mg×	121

telse i 1898. Af disse mødte til Afgangsprøverne 13, ved Aarsprøverne vare 147 til Stede. Udfaldet var følgende:

Af	V	Klasses	1	Disciple	opflyttedes	1.
-	IV	st. —	7	—	—	2.
-	III	st. —	8	—	—	6.
-	III	R. —	8	—	—	6.
-	II	st. —	4	—	—	4.
-	II	R. —	10	—	—	9.
-	I	st. —	10	—	—	7.
-	I	R. —	7	—	—	5.
-	I	A. —	4	—	—	4.
-	3.	U. —	28	—	—	26.
-	2.	U. —	26	—	—	26.
-	1.	U.A.—	18	—	—	14.
-	1.	U.B.—	16	—	—	12.

Undervisningen.

Der har været undervist i 372 (403) $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{2}$ Timer. Fagene have været fordelt mellem Lærerne paa følgende Maade:

Faste Lærere.

Bestyreren: Dansk i VI, V, IV, III. Dansk Literatur i I A. og II A. Religion i 1. U., 3. U., I—VI. Kunsthistorie i VI og V..... 24 Timer.

Hr. cand. mag. *Braun* (Skolens Førstelærer): Græsk i V, IV, III. Latin i II og delvis i VI og V. Oldnordisk og Engelsk i VI og V..... 33 —

Hr. Cand. polyt. *Jessen:* Matematik og Regning i IV og II. Regning i I A. Fysik og Tegning i hele Skolen..... 32 $\frac{1}{2}$ —

Hr. Cand. philol. <i>Kanaris-Klein</i> : Fransk i hele Skolen. Dansk i II A, I A og 2. U = $31\frac{1}{2}$ Time + $1\frac{1}{2}$ Time til Karakterindskrivning..	33	—
Hr. Lærer og Translatør <i>Holst</i> (Skolens Inspektør): Tysk i alle Klasser. Skrivning i III, II R. og II A.....	$32\frac{1}{2}$	—
Hr. Lærer og Translatør <i>Olsen</i> : Matematik og Regning i III og I. Regning i II A. Engelsk i I—IV R. III—IV st.....	35	—
Hr. Cand. phil. <i>Haagerup</i> : Geografi i hele Skolen. Skrivning i Underklasserne, I og I A.....	33	—
Hr. Lærer <i>Karl Hansen</i> : Regning i Underklasserne. Naturhistorie i hele Skolen (undtagen 2. U og 3. U); 31 Timer + 2 Timer til Karakterindskrivning	33	—
Hr. Cand. phil. <i>C. N. Hansen</i> : Historie i hele Skolen (undtagen II A). Dansk i II. Religion i II A og I A; $31\frac{1}{2}$ Time + $1\frac{1}{2}$ Time til Karakterindskrivning.....	33	—
Hr. Dr. phil. <i>Moth</i> : Latin i I, III, IV og delvis i V og VI. Græsk i VI. Historie i II A.....	$32\frac{1}{2}$	—

Timelærere.

Hr. Overbetjent <i>Borch</i> (D. M.) Gymnastik i Overklasserne	12	Timer.
Hr. Kordegn <i>Schmidt</i> : Sang i hele Skolen.....	6	—
Fru <i>L. Olsen</i> : Gymnastik i Underklasserne.....	8	—
Frøken <i>A. Buhl</i> (Skolens Inspektrice*): Dansk i 1. U, 3. U, I. Religion i 2. U. Naturhistorie i 2. U og 3. U. Engelsk i I A og II A. Haandarbejde. 30 Timer + Inspektion i Fri-kvartererne = 3 Timer.....	33	—

Siden Marts har Hr. Stabssergeant Street overtaget Gymnastiktimerne i II og III Overklasse, ligesom han hele

Frøken Buhl har faaet fast Ansættelse fra August 1899.

Undervisningstimerne Fordeling paa de enkelte Fag.

Fagene.	1. u.			I			I. A.			II			II A.			III			IV			V og VI.			
	2.	3.	u.	st		F.	R.	st		F.	R.	st		F.	R.	st		F.	R.	V.		F.	VI.		
Religion.....	2	2	2	...	2	...	2	...	2	...	2	...	2	...	1	...	1	...	1	...	1	...	17		
Dansk.....	6	5	4	...	3	...	4	...	3	...	4	...	2	2	...	2	2	...	2	2	...	2	39		
Oldnordisk.....				2	2	...	2	4		
Tysk.....		4	3	...	3	...	3	...	3	1	3	...	2	1	...	2 ¹ / ₂	1	...	2	1	...	2	29 ¹ / ₂		
Fransk.....			4	3	4	...		2	...	2	2	...	2 ¹ / ₂	1	...	1	2	...	2	20 ¹ / ₂		
Engelsk.....					...	4	3	...	4	2	1	...	4	1	...	4	1	...	4	1	...	1	25		
Latin.....				6	6	...		6	...	6	...	7 ¹ / ₂	...	3	5	...	2	...	2	35 ¹ / ₂		
Græsk.....						5	...	5	...	5	...	6	...	6	...	5	...	21		
Historie.....	2	3	2	...	2	...	3	...	2	...	3	...	2	1	...	2	1 ¹ / ₂	...	1	2	...	1	27 ¹ / ₂		
Geografi.....	2	2	2	...	2	...	3	...	2	...	3	...	2	1	...	2	...	2	21		
Naturhistorie.....	2	2	2	...	2	...	3	...	2	...	3	...	2	...	2	...	2	20		
Matematik.....				...	4	...	4	...	4	...	4	...	4	...	4	...	5	17		
Regning.....	6	5	4	...	2	...	4	...	2	...	4	...	2	1	...	2	...	3	33		
Naturløre.....					1	2	...	2 ¹ / ₂	...	1	2	...	1	9 ¹ / ₂		
Alm. Literatur og Kunsthistorie				1	1		
Skrivning.....	3	3	3	...	1	(1)	(1)+1	...	(1)	(1)+1	...	1	...	1	...	1	1	...	15		
Tegning.....			1	...	(1)	(1)	(1)	...	[1]	[1]	...	1	...	1	...	1	5		
Sang.....	1	1	1	...	1*	(1)	1*+(1)	...	1*+(1)	1*+(1)	...	(1)	...	(1)	...	(1)	6		
Gymnastik.....	4	(4)	(4)	...	[4]	[4]	(4)	...	(4)	(4)	...	(4)	...	(4)	...	(4)	20		
Haandarbejde.....	2	[2]	[2]	...	(2)*	(2)*	(2)*	6		
	28	31	32	9	21	6	6	34	10	20	6	7	34	14	22	14	15	21	14	15	21	15	572(403)		
	(30)	(33)	(34)																				+3 ¹ / ₂		

* I A har haft Tegning, Sang, Gymnastik og en Skrivetime sammen med I. Ligeledes har II A haft Fællestimer med II i disse Fag. I de Timer, hvor Drengene i 1. Overklasse have haft Gymnastik, have Pigerne haft Haandarbejde eller været fri. En Undervisningstime er 45 Minutter, en halv Undervisningstime er 25 Minutter.

Aaret jævnligh har vikarieret for Hr. Borch. Under Hr. Haagerups Fraværelse i Aug. og Sept. 1898 læstes hans Timer af Hr. cand. mag. Scheuer. Hr. Pastor Ring fra Vonsild har vikarieret i 1899 i Religion og Dansk, særlig for Bestyreren.

Oversigt over Aarets Arbejde.

Religion.

1. U. Det gamle og Hovedstykkerne af det nye Testamente, væsentligt mundtligt. Nogle Salmer og Sange.
2. U. Det nye Testamente efter Taags mindre Bibelhistorie. En Del Salmer ere lærte udenad.
3. U. Det gamle Testamente. Nogle Salmer og Sange.
4. A. Det nye Testamente til Kirkens Historie i Apostlenes Dage efter Taags mindre Bibelhistorie. En Del Salmer lærte udenad.
 1. Det nye Testamente.
- II. A. Taags mindre Bibelhistorie; Det gamle Testamente og Kirkens Historie efter Apostlenes Dage. En Del Salmer.
- II. Hovedpunkterne af den kristelige Troslære til Dels i Tilknytning til udenad lærte Skriftsteder.
- III. Bjærgprædiken og andre Skriftstykker. — De forskellige kristelige Trøstebekendelser kortelig omtalte.
- IV. Bjærgprædiken læst og gennemgaaet; de følgende Stykker af Matthæusevangeliet.
- V. og VI. Romerbrevet og Jakobs Brev. — Den katolske Menigheds særlige Lære.

Dansk.

1. U. Oplæsning og Genfortælling efter Matzens danske Læsebog Nr. 3. Flere Digte lærte udenad. 2 ugentlige Diktatstile.
2. U. Oplæsning, Genfortælling og Stavning efter Bondesen og Vestergaard's danske Læsebog (1ste Del). Forskellige Ordklasser indøvede. Nogle Digte lærte udenad. 1 ugentlig Stil, væsentlig Diktat efter Boyssens Retskrivningsøvelser.
3. U. Oplæsning og Genfortælling efter Winkel Horn og Borchsenius; Dansk Læsebog. Nogle Digte lærte udenad. De vigtigste Ordklasser samt det vigtigste af Sætningsdannelsen ere indøvede. 1 Stil om Ugen, hyppigst Genfortællinger. Enkelte Diktatstile.
- I. A. Winkel Horn og Borchsenius' danske Læsebog benyttet til Oplæsning, Analyse og Samtale om det læste. Flere Digte lærte udenad. — Folkeskolens Sproglære er gennemgaaet. 1 Stil om Ugen. Følgende Ar-

bejder ere af Læreren oplæste for Klassen; Ingemann: Christen Bloks Ungdomsstræger; Heiberg: Apriksnarrene; Hertz: Svend Dyrings Hus; Hostrup: En Spurv i Tranedans.

- I. Oplæsning efter Winkel Horn og Borchsenius: Dansk Læsebog. Samtale om det heste. En ugentlig Hjemmestil. En Diktatstil om Ugen, hvorved særlig Sætningslære og Tegnsætning ere indøvede. Sproglære for Folkeskolen er gennemgaaet. Af og til Oplæsning af Læreren.
 - II. A. Bondesen og Vestergaards danske Læsebog (3die Del) benyttet til Oplæsning, Analyse og Samtale om det heste. Nogle Digte læste udenad. Folkeskolens Sproglære repeteret. 1. Stil om Ugen. Lærerne have oplæst følgende Arbejder af Holberg: Maskeraden, Don Ranudo, Den pantsatte Bondedreng, Den stundesløse; Heiberg: Nej og Syvsoverdag; Hauch: Sostrene paa Kinnekullen; Hostrup: Genboerne; Hertz: Svend Dyrings Hus; Blicher: Juleferierne; Chr. Winther: Murad og Hjortens Flugt; H. P. Holst: Den lille Hornblæser; H. Drachmann: Der var engang —; Rist: En Rekrut fra 64.
 - II. Oplæsning af Sigurd Müllers Haandbog og fortællende Digte. Folkeskolens Sproglære er gennemgaaet. 3 Stile om Maanedene, mest af historisk, fortællende og beskrivende Indhold.
 - III. Oplæsning og Analyse efter Sigurd Müllers Haandbog og fortællende Digte. Læst af Holberg: Den stundesløse, Abracadabra; Oehlenschläger: Hakon Jarl; Heiberg: De uadskillige, Nej, Elverhøj; Hertz: Sparekassen; Blicher: E Bindstouw, Marie, Juleferierne, Høstferierne; Hostrup: Eventyr paa Fodrejsen, Soldaterløjer.
 - IV. Oplæsning og Analyse efter Sigurd Müllers Haandbog og fortællende Digte. Oplæst og gennemgaaet Holberg: Barselstuen, Jacob von Thybo, Maskeraden; Evald: Fiskerne; Wessel: Kærlighed uden Strømper; Baggesen: Kalundborgs Krønike; Oehlenschläger: Aladdin; Grundtvig: Paaskelilien; Heiberg: Syvsoverdag; Hertz: Kong Renés Datter; Hostrup: Eventyr paa Fodrejsen; Blicher: En Landsbydegns Dagbog; Forskellige Digte af Winther, Ploug o. s. v.
- Følgende Stilopgaver ere givne: 1) Hvorledes indrette Mennekene sig efter Klimaet? 2) Hvad Nytte kan et Folk have af sine Kyster? 3) Hvad udrettede Luther? 4) Danmarks Jordbundsforhold. 5) Det første Indtryk af en stor By. 6) Kvinderne i Barselstuens 2den Akt. 7) Nogle af Danmarks vigtigste Næringsveje. 8) Aarsagerne til (eller Følgerne af) den store franske Revolution. 9) Omskrivning af et Digt til Prosa. 10) En Opfindelse. 11) Evalds Fiskerne. 12) Religionsstridighederne i Frankrig. 13) Omskrivning af Goethes «Legende vom Hufeisen». 14) Menneskeracerne. 15) Vesterhavsfiskerne. 16) Nomader. 17) Fri Stil. 18) Indholdet af et Skuespil. 19) De lavere Planter.
- V. og VI. Sigurd Müller: Korfattet dansk Literaturhistorie; Holberg udførligere.

Følgende Stilopgaver ere givne: 1) Frihedsbevægelser i det 18de

Aarhundrede. 2) Et Nutids-spørgsmaal. 3) Et tysk Digt oversat paa Dansk. 4) Lidt om Holberg. 5) Der er sagt til de gamle, men jeg siger Eder. 6) De danske Folkeviser. 7) Fri Stil. 8) Oehlenschlägers Morgenvandring. 9) Familien Stuart. 10) Prisca juveni alios etc. 11) Hvoraf afhænger Værdigenstandes Salgspris? 12) Kan Karl den Førstes og Ludvig den Sekstendes Henrettelse forsvares? 13) Med hvad Ret kræves »Naturlighed« af Jen virkelig dannede? 14) Hvorledes sank og faldt Romervælden?

Oldnordisk og Svensk.

- V. Wimmers Læsebog 1—36, 41—55. Runerne i korte Træk. Bruun og Ottosens svenske Læsebog: Side 5—35, 57—62, 66—76, 83—86, 103—115, 142—149.
- VI. Wimmers Læsebog 55—107 med Forbigaaelse af Versene i Gunnlaugs Saga; Thrymskviden; Sproghistorie i korte Træk. Bruun og Ottosens svenske Læsebog: Side 11—23, 85—93, 130—149.

Tysk.

2. U. Kapers Læsebog f. Begyndere 1—55. Artiklerne. Talordenes Gradbøjning.
3. U. Kapers Læsebog f. Begyndere fra Side 55 til Digtene. Artiklerne, Hjelpeverberne, »loben« i Aktiv og Passiv og Afvigelserne fra I. Konjug. En Del Smaafortællinger ere fortalte Eleverne paa Tysk.
- I. A. Kapers Læsebog f. Mellemlklasserne 1—58. Af Formlæren er læst: Hjelpeverberne, »loben« i Aktiv og Passiv, Halvhjelpeverberne og de øvrige Afvigelser fra I. Konjug.
- I. Skouboes Læsebog f. Mellemlkl. 1—63. Af Formlæren er læst: Hjelpeverberne, »loben« i Aktiv og Passiv og Afvigelserne fra I. Konjug. desuden II. Konjugations Verber.
- II. A. Kapers Læsebog f. Mellemlklasserne Side 58—132. Repeteret II. Konjugations Verber. Af Carl Ploets »Tysk Rejseledsager« omtr. 30 Sider. Der er fortalt Klassen en Del Smaahistorier paa Tysk.
- II. Kapers Læsebog f. Mellemlklasserne S. 58—132. Hele Formlæren.
- III. Skouboes Læsebog f. Mellemlklasserne S. 131—202. Kapers Grammatik til S. 98 (Verbet). Maanedslæsning efter Hauffs »Märchen« S. 1—182.
- IV. Skouboes Læsebog f. Mellemlklasserne S. 126—238. Af Formlæren repeteret II. Konjugations Verber og Bogen ud. Hele Grammatiken repeteret. Som Maanedslæsning er læst: »Das Goldmacherdorf« af Zschokke. En Time ugentlig Ekstemporallæsning efter Mohrs Læsebog.
- V. og VI. Statarisk: Schiller: Der Graf v. Habsburg, der Handschuh, der Taucher, Die Kraniche des Ibykus; Schlegel: Arion; Uhland: Des Sängers Fluch; Bürger: Der Kaiser und der Abt; Voss: Der siebzigste Geburtstag. F. Matthison: Elegie in den Ruinen eines alten Burgschlosses. Prosa: S. Skouboes Læsestykker. Hettner: Die Regentschaft des Herzogs von Orleans. Maanedslæsning: Kapers 5 tyske Noveller; til

Ekstemporallæsning er brugt Hjorths Læsebog og Goethes *Poesa* desuden enkelte Digte af Kellers *Mustersammlung deutscher Gedichte*. Syntaksen repeteret.

Fransk.

3. U. Jungs Elementarbog, 1ste Afsnit. Enkelte Smaasange lærte udenad og sungne. Nogle faa Stile (Oversættelse af de danske Stykker eller Diktat).
- I. st. Jungs Elementarbog 2det og 3die Afsnit. 1 Stil om Ugen (Oversættelse af de danske Stykker).
- I. R. (10 Disciple). Som I st.
- II. st. Jungs Elementarbog 4de Afsnit. — Jungs Læsebog for Mellemklasser S. 1—9; 20—29; 48—59; 84—95. — Jungs Grammatik: Artiklerne. Hunkønsdannelsen. Flertalsdannelsen, de uregelmæssige Verber. 1 Stil om Ugen efter Jungs Stiløvelser I. — De første Stykker i Pios Glosesamling.
- II. R. (1 Disciple). Som II st.
- III. st. Jungs Læsebog for Mellemklasser. S. 59—83; 95—149. Jungs Grammatik: Pronominer og Verber. — 2 Stile om Maanedn efter Jungs Stiløvelser I. Pios Glosesamling benyttet.
- III. R. (5 Disciple). Som III st.
- IV. st. Statarisk Læsning: Jungs læsebog for Mellemklasser S. 149—191; Jungs Noveller og Fortællinger S. 30—73.
Til Ekstemporallæsning brugt Lefraucis: *Lectures patriotiques*, samt Samuel Prahl: *Franske Prosastykker I*. — Til Maanedslæsning brugt: Michaud: *Histoire de la première Croisade*. Repeteret Formlæren og enkelte Afsnit af Syntaksen efter Jungs Grammatik. — Pios Glosesamling benyttet. — 10 Stile efter Jungs Stiløvelser I.
- IV. R. (2 Disciple). Som IV st.
- V. Statarisk: Boissier: *Cicéron et ses amis* (30 Sider). Victor Hugo: *Hernani*. Til Ekstemporallæsning brugt: Baruël & Trier: *Fransk Literatur før 1830*. Til Maanedslæsning: Jung: *Fr. Noveller og Fortællinger*. Nogle Digte efter S. Prahl: *Fransk Poesi*. — Syntaksen efter Jungs Grammatik; en Del Sider af Baruëls Hjelpebog og af Pios Glosesamling, C. 60 Stile efter Jungs Stiløvelser I., Giedes Stiløvelser, samt Baruëls Artiumsstile.
- VI. Statarisk- og Ekstemporallæsning som V. Kl. Desuden læst statarisk Kr. Nyrop: *Lectures françaises I* (84 Sider). — Maanedslæsning: Georges Ohnet: *Serge Panine*. Alph. Daudet: *Le petit Chose* (Udtog). — En Del Digte i Prahl: *Fransk Poesi*. — Baruëls Hjelpebog (sidste Halvdel); en Del Stykker i Pios Glosesamling, C. 55 Stile efter Giedes Stiløvelser og Baruëls Artiumsstile. Mundtlig Oversættelse efter Jungs Stiløvelser II. Jungs Grammatik repeteret med nogle Tilføjelser fra Baruëls Grammatik.

Engelsk.

- I. A. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog I., Side 1—80. Stil paa Skolen hver Uge. Lidt Formlære.
- I. R. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog I., hele Bøgen. Hyppig Stil-skrivning og Stavning paa Skolen. Lidt Formlære.
- II. A. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog I., Bøgen ud, II, 1—20. Stil paa Skolen omtrent hver Uge. Lidt Formlære.
- II. R. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog II., Side 1—64. Det vigtigste af Formlæren efter Lunds Grammatik. Stil paa Skolen omtrent hver Uge.
- III. B. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog II., Side 65—ud; Listov: Udvalg af eng. Forfatteres Skrifter I., Side 3—56. Formlæren og noget Syntaks efter Lunds Grammatik. 18 Versioner efter Nissens. Opgaver til eng. Version.
- III. st. Jespersen and True: Spoken English Stk. 1—8. Hansen og Magnussen: Eng. Læsebog for ældre Begyndere: Indledningskursuset. Lidt Formlære efter Lunds Grammatik.
- IV. R. C. A. Nissen: Eng. Læsebog, Side 154—253, samt af Poesi Stk. 1—14, 19—22, 24—28, 31. Læst og rep. Lunds Grammatik med nogle syntaktiske Tilføjelser. Ekstemporallæsning; Charlotte M. Young: Kings of England, 75 Sider. 18 Versioner efter C. A. Nissens. Opgaver til engelsk Version. Til Eksamination opgives Nissens Læsebog: Prosa: Side 25—56, 81—104, 110—124, 129—154, 219—253, Poesi: Stk. 1—4, 9, 15—20, 22, 24—25, 31.
- IV. st. Jespersen and True: Spoken English, Stk. 3—13. Hansen og Magnussen: Eng. Læsebog for ældre Begyndere: 21 Sider af The Norman Conquest, A Freak of Fortune, Not exactly a ghost story. Lunds Grammatik: Regelmaessige og uregelmaessige Verber. Syntaks § 54—65.
- V. C. 45 Digte af Wordsworth, Keats og Shelley (Canterbury Poets Udgaverne). The autobiography of Benjamin Franklin (Cassels national library) Side 1—90.
- VI. C. 20 Digte af Wordsworth; The autobiography of Benjamin Franklin Side 1—70.

Latin.

- I. Hauch I. til Stykke 115.
- II. Hauch: I. fra Stykke 91 Bøgen ud, II. Stykke 1—50.
- III. Hauch: II. fra Stykke 44 a Bøgen ud. Ovid (Levys Udvalg): Verdensaldrene. De vigtigste syntaktiske Regler efter Madvig. En Stil om Ugen efter Hauch.
- IV. Hauch III. A., Side 21—36, 44—53, 67—105, 108—112, 120—151. Ovid (Levys Udvalg): Philemon og Baucis, Pyramus og Thisbe, Midas, Pentheus, Landlivets Glæder, Vinteren i Tomi, Tunge Sorger, Selvbiografien med Tilføjelser. Til Eksamen opgives: Hauch III. A., Side 14—36, 44—53, 67—100, 124—130. Ovid (Levys Udvalg): Philemon og Baucis, Pentheus,

- Landlivets Glæder, Vinteren i Tömi, Selvbiografien. Syntaxen efter Madvig. C. 60 Stile. Mundtlig Stil efter Hauch III. B.
- V. Cicero Cato Major (undtagen Kap. XV.), in Catilinam II.—III. Tacitus Annaler efter Thomsens og Brickas Udvalg S. 20—45, 76—87; Livius XXII. Bog. Horats Oder I. 1, 2, 5, 7—10, 14, 21—24, 27, 31, 33. III. 1—6, 8, 9, 11, 13, 18, 21, 23, 30. Madvig: Carmina Selecta: Catull: 1, 3, 7, 9, 11, 12; Tibull I.—II., Læcrotius I.—III. Vergil IV. Ex tempore er læst: Fibiger og Pios latinske Læsestykker Side 45—54, 96—100, 117—121, 168—171, 191—193, 242—244. Literaturhistorie (Rafn) og Antikviteter. 1 Version om Ugen efter Henrichsens latinske Opgaver.
- VI. Tacitus Annaler efter Thomsens og Brickas Udvalg Side 1—45, 76—87; Ciceros Cato Major (undtagen Kap. XV.), in Catilinam II., III.; Seneca: de providentia; Horats Oder I. 1, 2, 5, 7—10, 14, 21—24, 27, 31, 33; III. 1—6, 8, 9, 11, 13, 18, 21, 23, 30. Madvigs Carmina Selecta: Catull 1, 3, 7, 9, 11, 12; Tibull I.—V. Ugentlig en Version efter Thoresens Samling. Extemporallesning efter Fibiger og Pios samt Henrichsens Samlinger. Literaturhistorie og Antikviteter gennemgaaede. I Fjor er læst Vergil Eneide II., IV., Horats Oder II. 1—4, 6—17, 19—20; Satirer I. 4—7; Breve I. og II.1; Sallust: Catilina; Cicero: pro pro lege Manilia; Seneca II. Hæfte af »Udvalgte Skrifter« af L. Ann. Seneca ved M. Cl. Gertz. Til Eksamen opgives: Tacitus: det læste; Cicero: Cato Major (— Kap. 15), pro lege Manilia; Seneca: de providentia; Vergil IV; Horats Oder, af Brevene I. 1, 2, 4, 6, 7, 16, 20; II. 1. — Carmina Selecta: Catull og Tibull: det læste.

Græsk.

- III. Hudes Forskole. Xenophons Anabasis VI. Kap. II. Sect. 4 til IV.
- IV. Xenophons Anabasis II., III. 1—38, Iliaden VII. og VIII. 1—38.
- V. Odysseen VI., VII., IX., Iliaden XVI.; Aischylos: Prometheus. Af Petersens Anthologi: Tyrtaios 2—4, Mimnermos 2, 3; Solon 1—3; Theognis 1—4, 6, 8—11; Simonides. Alkaios, Sappho. Herodot VII. 201—238, VIII 1—26, 56—72, 74—76, 78—100. Platons Apologi.
- VI. Homers Odysse XIV. Petersens Anthologi: Kallinos, Tyrtaios 1—4, Mimnermos 2—3, Anakreon 1, Solon 1 og 5, Theognis 1—11, Epigrammerne (1—9, Aischylos, Thukydidis, Platon 2—4, Demosthenes, Kallimachos, Asklepiades, Antipatros, ubekendte Forfattere 6). Sappho 1. Anakreontiske Digte 2—8 og 10. Simonides, Timokreon, Kallistratos, Hybrias, Ubekendt Forfatter, Simonides S. 41 f., Aristophanes Skyer, Prologos og Parodos, Platons Apologi, Udvalgte Stykker af Platon (ved Thrige): Phaidon og Symposion, Isokrates Panegyrikos forfra til 57 e. — I Fjor er læst: Udvalgte Stykker af Herodot (ved Levy), Side 1—57, 75—122; Homers Iliade I, III, VI, IX. — Hudes Syntax, Sechers Literaturhistorie og Mythologi, Christensen: Det græske Statsliv i Oldtiden.

Historie.

- 1 U. Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie til Enevældens første Tidsrum.
- 2 U. Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie fra Enevældens første Tidsrum og ud. Børnenes Verdenshistorie til Korstogene.
- 3 U. Samme Bog forfra til Religionskrigene (Side 72).
- I A. Samme Bog forfra til den franske Revolution.
 - I. Blochs Lærebog for Realskoler: Oldtiden og Middelalderen til Korstogene.
 - II. A. Ottosen: Børnenes Verdenshistorie fra den franske Revolution og ud. Gustav Bang og Nina Ellinger: Mindre Lærebog i Danmarks Historie.
 - II. Blochs Lærebog for Realskoler: Middelalderens Historie og Nordens til Reformationen.
 - III. Samme Bog: Nordens Historie fra Reformationen til 1792 og almindelig Verdenshistorie fra samme Tid til den franske Revolution.
 - IV. R. Det lovfæstede Pensum efter Blochs Lærebog for Realskoler I. og II.
 - IV. st. Nordens og den nyeste Tids Historie efter samme Bøger.
 - V. Kl. har i en ugentlig Særtime læst Nordens Historie til 1814 efter Thrige.
 - VI. Kl. har i en ugentlig Særtime repeteret Middelalderens Historie efter Blochs Lærebog for Realskoler og Nordens til 1814 efter Thrige; for Tidsrummet efter 1814 læst og repeteret Ottosens Bog til Brug for den højere Undervisning.
 - V. og VI. I Fællestimerne er læst den nyere og nyeste Tid efter Blochs Lærebog for de lærde Skoler samt Thrige: Oldtiden.

Alm. Litteratur- og Kunsthistorie.

- V. og VI. Oldtidens Kunst gennemgaaet og oplyst med Billeder. Aischylos Perserne; Euripides; Ifigenia i Aulis og Kyklopen.

Geografi.

- 1 U. Danmark, Norge, Sverige, Storbritannien og Rusland efter Dahlbergs lille Geografi.
- 2 U. Mellem- og Sydeuropa samt Frankrig efter samme Bog.
- 3 U. De fremmede Verdensdele efter samme Bog.
- I. A. H. Madsen og Boving-Petersen: Geografi I. og II. Del. Af II. Del er dog kun læst Asien, Afrika samt af Europa de skandinaviske Lande.
- I. De skandinaviske Lande, Storbritannien, Rusland. Indledningen til Mellem-europa samt det tyske Rige efter Dahlbergs større Geografi.
- II. A. De fremmede Verdensdele samt Balkanhalvoen efter Hoffmeyers mindre Geografi. Desuden er der paa Skolen gennemgaaet Størstedelen af H. Madsen og Boving-Petersen: Geografi I. (den almindelige Del).
- II. Af Europa fra Østerrig-Ungarn samt Asien til Bagindien efter Dahlbergs større Geografi.
- III. Asien fra Bagindien, de øvrige fremmede Verdensdele samt Indledningen til Klima efter samme Bog. I en særskilt Time har III. R. dels repeteret

dels faaet gennemgaaet forskellige Afsnit af Ætnoграфияen paa Grundlag af Billedværker.

- IV. Det loybefalede Pensum efter Dahlbergs større Geografi; dog Danmark noget udførligere.

Naturhistorie.

- 1 U. Pattedyrene efter Feddersens (Naturens Bog.). — Botanik: Plantefamilier efter Naturen.
- 2 U. Fra Fuglene til Leddyrene efter Feddersens (Naturens Bog.). Plantelære efter Naturen.
- 3 U. Leddyr og Bløddyr efter Lütken Nr. 3. I Botanik bruges V. A. Poulsens lille Plantelære.
- I. A. Zoologi: Pattedyrene og Fuglene til Hønsfuglene efter Boas. Botanik: Den almindelige Del efter V. A. Poulsen. Plantefamilier efter Naturen.
- I. Zoologi: Pattedyr efter Boas. — Botanik: En Del af den almindelige Del efter V. A. Poulsen. Flere Plantefamilier efter Naturen.
- II. A. Zoologi: Fra Krybdyrene og Bøgen ud efter Boas. — Botanik: Størstedelen af Slægtskabslæren efter V. A. Poulsen. Sundhedslæren efter la Cour's Bog.
- II. Zoologi: Fra Fuglene til Leddyrene efter Boas. — Botanik: Den almindelige Del og flere Plantefamilier efter V. A. Poulsen.
- III. Zoologi: Fiskene, Leddyrene og Bløddyrene efter Boas. — Botanik: Fra de helkronbladede og Bøgen ud efter V. A. Poulsen.
- V. Zoologi: Det hele Pensum efter Fjølstrup. — Botanik: Det hele Pensum efter V. A. Poulsen.

Matematik.

Julius Petersens Lærebøger.

- I. De fire Regningsarter, Ligninger af 1ste Grad med een ukendt; Decimalbrøk.
- II. Potens, Proportioner, Decimalbrøk, Ligninger af første Grad med een og flere ukendte. — 1ste og 2det Kap. i Geometrien. — Opgaver paa Skolen og i Hjemmet.
- III. Rod og Ligninger af 2den Grad. Geometrien fra 3die Kap. til Cirkelperiferiens Deling samt 4de Kap. til § 126. Buchwaldt og Stoenbergs Konstruktionsbog.
- IV. Logaritmer, Rækker, sammensat Rentenregning, Afsnittet om st. fælles Maal og n. f. Mangfold. — Cirkelens Periferi og Areal, §§ 126—127. Repeteret det hele Pensum.

Regning.

1. U. Division i ubenævnte Tal. De fire Regningsarter i benævnte Tal. Hovedregning.

2. U. Blandede Opgaver II. og III. efter N. N. Meier I. Forberedende Opgaver til Brøk efter Meier II. Hovedregning.
3. U. De fire Regningsarter i Brøk efter Meier II. Hovedregning.
- I. A. Meiers Regnebog II. Decimalbrøk, Reguladetri, Opg. af bl. Indhold. 2 Elover de 4 Regningsarter med Brøk. Hovedregning i Reglen hver Uge.
- I. Meiers Regnebog II. Decimalbrøk, Reguladetri samt Opg. af bl. Indhold. Hovedregning hver Uge.
- II. A. Meiers Regnebog II. Procentregning, Delingsregning, Arealberegning samt Opg. af bl. Indhold. Hyppig Hovedregning. Kursus i Bogholderi.
- II. Meiers Regnebog II. Decimalbrøk, Forholdsregning og Opg. af bl. Indhold. Hjemmeopg. i Reglen hver Uge.
- III. Knud Christensens Regnebog: Ligninger, Forholdsregning, Fremmed Mønt, lidt Arealberegning. Hjemmeopg. hver Uge.
- IV. Knud Christensens Regnebog. Areal- og Volumenberegning, Renteregning, Opg. af bl. Indhold og Eksamensopg. Hjemmeopg. hver Uge.

Naturlære.

- II. A. Gennemgaaet det væsentligste af Magnetisme og Elektricitet; talt lidt om Tyngde, Centrifugalkraft o. s. v.
- III. Ellingers Fysik. Forfra til Vædskers Ligevægt. Endvidere Magnetisme og Elektricitet.
- IV. Bogen ud fra elektriske Strømme, molekulære Kræfter, Bevægelselære, Varmelære. Repeteret det hele Pensum.
- V. Hele Bogen med Undtagelse af Bevægelselæren er læst og rep.
- IV. Rep. hele Bogen samt Petersen & Forchhammers Astronomi.

Skrivning.

I I. og 2. U. er der indøvet Stjelskrift efter Frk. Strommes Skriveøvelser. — I de højere Klasser er der især arbejdet paa at udvikle Elevernes Haandskrift uden dog at forsømme Skønskriften.

Tegning.

Hr. Tegningsinspektør Andersens System er fulgt.

Sang.

Undervisningen er fremmet efter Reglementet.

Gymnastik.

I alle Klasser efter Reglementet. Pigerne i 1ste Overklasse have ikke i Aar haft Gymnastik med den øvrige Klasse. De have i Stedet spillet Lawn-tennis om Eftermiddagen, naar Vejret tillod det. Næste Skoleaar vil efter foreløbig Bestemmelse Gymnastikundervisningen i 1ste og 2den Overklasse blive fælles for Drengene og Piger, saa at der baade er en Lærer og en Læreriude til Stede Timerne. Forældres Opmærksomhed henledes paa den ved Skolen almindelig

benyttede praktiske Skoledragt for Pigerne. Denne Skoledragt er samtidig en god Gymnastikdragt.

Haandarbejde.

Haandarbejdsundervisningens Maal er at lægge Grunden til alle almindelige, praktisk nyttige Haandarbejder, der forekomme i det daglige Liv. — Pigerne i 1. Kl. have broderet et Forklæde og strikket Strømper, i 3. Underkl. syet Linned og strikket Strømper, i 1. og 2. Underkl. syet Pudevaar og strikket Strømper. De Drengene, der have deltaget i Undervisningen, have mest syet paa Stramaj. Ved Juletid have Pigerne faaet Lov til at sy enkelte Julgaver paa Skolen.

Disciplene.

Discipelantallet, der umiddelbart efter Sommerferien var 175, er nu (21nde April) 171, idet der i den mellemliggende Tid er optaget 3 og udgaaet 7. Hvorledes Tallet for øvrigt har vekslet i Aarets Løb fremgaar af følgende

Oversigt.

	Afgang	Tilgang	Discipel tal
Tallet af Disciple i Skoleaaret 1897—98 (se Programmet for 1898).....			161
Udgaaet efter Programmets Affattelse i 1898 og før Aarsprøven.....	1		
Udgaaet efter Afgangsprøven.....	12		
Udgaaet med IV. st. Klases Eksamen.....	5		
Udgaaet efter Aarsprøven.....	3		
Tilgang ved Optagelsesprøven 4de Juli 1898.....		29	
Senere optaget.....		9	
Afgang i Skoleaaret.....	7		
Nuværende Discipeltal.....			171

Efter Forældrenes Livsstillinger fordele Disciplene sig paa følgende Maade: 27 ere Børn af Landbrugere, 50 af Handlende, 45 af Embeds- og Bestillingsmænd, 33 af Haandværkere, 16 af Forældre i forskellige andre Livsstillinger.

Af de 171 Elever ere de 149 Drengø, de 22 Piger.

I nedenstaaende Fortegnelse ere Disciplene opførte klassevis i Bogstavorden. Hjemstedet nævnes kun, naar Forældrene ere bosatte uden for Kolding.

VI. Kl. (1 Discipel).

1. *A. Eriksen-Kjærgaard.* Lærer E., Bramdrup.

V. Kl. (4 Disciple).

2. *Maren Balle.* Husejer Christensen-Balle.
3. *E. Brandorff.* Købmand B.
4. *P. Dahl.* Pastor D., Veerst.
5. *Agnete Sørensen.* Afd. Sognepræst S., Dannemarre.

IV. st. Kl. (6 Disciple).

6. *P. Blom.* Lærer B., Agtrup.
7. *O. Bock.* Residerende Kapellan B.
8. *S. Eriksen-Kjærgaard.* Br. til Nr. 1.
9. *G. Sørensen.* Afd. Sagfører S.
10. *Th. Thaysen.* Købmand T.
11. *S. Warberg.* Faktor W.

IV. Rkl. (7 Disciple).

12. *H. Conradsen.* Købmand C.
13. *K. Eriksen.* Afd. Husflidskonsulent E.
14. *Fr. Hansen.* Murmester H.
15. *V. Holst.* Lærer, Translatør H.
16. *E. Lorentzen.* Agent L.
17. *J. Ravn.* Gaardejer R., Sjølund.
18. *C. Utzon.* Farver U.

III st. Kl. (4 Disciple).

19. *I. Bennetzen.* Overretssagfører B.
20. *A. Hansen.* Sagfører H.
21. *Chr. Henriksen.* Grosserer H.
22. *O. Vett.* Afd. Købmand V.

III Rkl. (12 Disciple).

23. *N. Bjerre.* Husmand B., Tved.

- 24. *V. Bruun.* Fhv. Restauratør B.
- 25. *Th. Krag-Christensen.* Skibsbygger K.
- 26. *K. Conradsen.* Br. til Nr. 12.
- 27. *V. Friis.* Vinhandler F.
- 28. *V. Hornstrup.* Hotelforpagter H.
- 29. *J. Lassen.* Mælkekusk L., Seest.
- 30. *A. Refslund.* Gaardejer R., Seest.
- 31. *A. Reumert.* Læge R.
- 32. *E. Reumert* Br. til Nr. 31.
- 33. *P. Schmidt.* Købmand A. S.
- 34. *M. Spies.* Afd. Sejlmager S.

II st. Kl. (7 Disciple).

- 35. *H. Friis.* Tandlæge F.
- 36. *C. G. Jessen.* Lærer, Cand. polyt. J.
- 37. *G. Klingenberg.* Overportør K.
- 38. *S. Lunddahl.* Afd. Sognepræst L.
- 39. *M. Mikkelsen.* Uldhandler M.
- 40. *Joh. Nielsen.* Møller N., Nørre-Bjært.
- 41. *C. W. Schmidt.* Kordegn S.

II. Rkl. (9 Disciple).

- 42. *K. Conradsen.* Br. til Nr. 12 og 26.
- 43. *V. Krag-Christensen.* Br. til Nr. 25.
- 44. *K. Henriksen.* Proprietær H., Bøgeskov.
- 45. *H. Juhl.* Afd. Gaardejer J., Skartved.
- 46. *E. Krogh.* Murmester K.
- 47. *A. Petersen.* Murmester P.
- 48. *H. Refslund.* Br. til Nr. 30.
- 49. *H. Sandager.* Gaardejer S., Nørre-Bjært.
- 50. *G. Volkert.* Fabrikant V.

II. A. (2 Disciple).

- 51. *C. G. Lohmann.* Købmand L.
- 52. *O. Straarup.* Fhv. Gaardejer S.

I. st. Kl. (10 Disciple).

- 53. *I. Bjerg.* Gaardejer B., Aagaard.
- 54. *A. Friis.* Bogholder F.

- 55. *A. Haase.* Toldassistent H.
- 56. *R. Jessen.* Br. til Nr. 36.
- 57. *H. Juhl.* Afd. Gaardejer J.
- 58. *G. Lind.* Gaardejer L., Bramdrup.
- 59. *G. Lindelof.* Afd. Lærer L., Harthe.
- 60. *M. Sprechler.* Tandlæge S.
- 61. *Ellen Sørensen.* Søster til Nr. 5.
- 62. *A. C. Thaysen.* Br. til Nr. 10.

I. Rkl. (18 Disciple).

- 63. *H. Albrechtsen.* Gæstgiver A.
- 64. *R. Andersen.* Handelsrejsende A.
- 65. *C. Christensen.* Købmand I. I. C.
- 66. *Joh. Clausen.* Bogholder C.
- 67. *F. Holm.* Partikulier H.
- 68. *E. Jessen.* Købmand J.
- 69. *A. Jensen.* Malermester J.
- 70. *H. J. Juhl.* Lærer, Translatør J.
- 71. *O. Juhl.* Gaardejer J., Skartved.
- 72. *Kr. Jørgensen.* Bagermester J.
- 73. *A. Lange.* Proprietær L., Hejls.
- 74. *G. Løssl.* Entreprenør L.
- 75. *Inger Markussen.* Bestyrer af Højskolehjemmet M.
- 76. *I. Nielsen.* Købmand N.
- 77. *Ida Schonebeck.* Barber S.
- 78. *I. Spies.* Br. til Nr. 34.
- 79. *I. Thomsen.* Skibskaptejn T.
- 80. *Louise Warming.* Lotterikollektør W.

I A. (7 Disciple).

- 81. *H. Bogh.* Proprietær. B., Binderup.
- 82. *U. Christensen.* Direktør C.
- 83. *Anna Damgaard.* Gas- og Vandmester D.
- 84. *P. Frahm.* Skibskaptejn F.
- 85. *C. Geill.* Gaardejer G., Seest.
- 86. *H. Hansen.* Tømmermester H.
- 87. *I. Lau.* Klaverstemmer L.

3die Underklasse (30 Disciple).

- 88. *E. Bock.* Br. til Nr. 7.

89. *A. Bramsen.* Afd. Bødker B.
90. *C. Carlsen.* Afd. Gaardejer C., Bække.
91. *E. Christensen.* Br. til Nr. 65.
92. *N. Clausen.* Afd. Købmand C.
93. *H. Drejer.* Grosserer D.
94. *J. Frahn.* Br. til Nr. 84.
95. *C. G. Guldager.* Bagermester G.
96. *P. Hansen.* Boghandler H.
97. *P. Ingwersen.* Proprietær I, Viuff.
98. *J. E. Jensen.* Købmand J. P. J.
99. *Mary Jensen.* Melhandler J.
100. *V. Juhl.* Br. til Nr. 45.
101. *C. Jørgensen.* Branddirektor J.
102. *B. Lau.* Br. til Nr. 87.
103. *W. Lund.* Forretningsfører L.
104. *Joh. Madsen.* Proprietær M., Hesselballe.
105. *S. Madsen.* Bestyrer M.
106. *S. Marcussen.* Br. til Nr. 75.
107. *A. Mikkelsen.* Br. til Nr. 39.
108. *P. Müller.* Apotheker M.
109. *C. Møller.* Fru Mariane M.
110. *Inger Møller.* Redaktor M.
111. *Elise Norgaard.* Lærer ved Borgerskolen N.
112. *A. Olsen.* Gartner O.
113. *C. Petersen.* Møller P., Dalby.
114. *Johanne Petersen.* Generalagent P.
115. *P. Petersen.* Købmand Julius P.
116. *Karen Schou.* Grosserer S.
117. *P. Straarup.* Broder til Nr. 52.

2den Underklasse. (27 Disciple).

118. *Joh. Andresen.* Proprietær A., Rebækgaard.
119. *Chr. Bartholdy.* Sognepræst B., Seest.
120. *Kamilla Damgaard.* Søster til Nr. 83.
121. *C. Fick.* Skolebestyrer F., København.
122. *Marie Jensen.* Søster til Nr. 98.
123. *N. Johansen.* Afd. Købmand J.

124. *G. Jordahn.* Forhenv. Købmand J.
 125. *V. Knudsen.* Gaardejer K., Seest.
 126. *R. Løvstrøm.* Fotograf L.
 127. *Joh. Møller.* Br. til Nr. 109.
 128. *L. Nagel.* Partikulier N.
 129. *Fr. Olsen.* Br. til Nr. 112.
 130. *E. Petersen.* Br. til Nr. 114
 131. *P. Preuthun.* Købmand P.
 132. *H. Refshund.* Br. til Nr. 30 og 48.
 133. *S. E. Reumert.* Br. til Nr. 31 og 32.
 134. *E. Rose.* Herredsfuldmechtig R.
 135. *M. Schmidt.* Karetmager S., Tved.
 136. *P. Schmidt.* Købmand S.
 137. *Anna Schou.* Søster til Nr. 116.
 138. *Kirstine Schou.* Søster til Nr. 116 og 137.
 139. *V. Stein.* Købmand S.
 140. *O. Sørensen.* Tømmermester S.
 141. *C. A. Thaysen.* Br. til Nr. 10 og 62.
 142. *V. Thislund.* Afd. Agent T.
 143. *H. Thomsen* Br. til Nr. 79.
 144. *E. Warming.* Br. til Nr. 80.

1ste Underklasse (27 Disciple).

145. *E. Andersen.* Musikhandler A.
 146. *O. Andersen.* Br. til Nr. 64.
 147. *S. Andersen.* Br. til Nr. 64 og 146.
 148. *Karen Braun.* Førstelærer, cand. mag. B.
 149. *Fr. Christensen.* Musikdirektør C.
 150. *A. Krag-Christensen.* Br. til Nr. 25 og 43.
 151. *P. Clausen.* Direktør C.
 152. *O. Conradsen.* Br. til Nr. 12, 26 og 42.
 153. *M. Dystrup.* Tømmermester D.
 154. *Chr. Fulling.* Bankkasserer F.
 155. *Kitty Haagerup.* Lærer, cand. phil. H.
 156. *Chr. Hempel.* Prakt. Læge H.
 157. *P. Hornstrup.* Br. til Nr. 28.
 158. *S. Lau.* Sagfører L.

159. *Fr. Manford.* Grosserer M.
 160. *H. Mikkelsen.* Br. til Nr. 39 og 107.
 161. *V. Mikkelsen.* Br. til Nr. 39, 107 og 160.
 162. *Angla Møller.* Søster til Nr. 110.
 163. *P. Nissen.* Gaardejer N., Sjølund.
 164. *Agnes Norgaard.* Søster til Nr. 111.
 165. *Elisabeth Refshund.* Søster til Nr. 30, 48 og 132.
 166. *K. Schmidt.* Grosserer S.
 167. *M. Schmidt.* Broder til Nr. 136.
 168. *Fr. Simonsen.* Restauratør S.
 169. *M. Straarup.* Br. til Nr. 52 og 117.
 170. *E. Sønnichsen.* Bødker S.
 171. *Anna Marie Sørensen.* Proprietær S., Fovslet.

Skolen har i dette Skoleaar haft den Sorg at miste ved Doden en af sine kæreste og flinkeste Disciple, *Johannes Klíngenberq* (7ende November). Han fulgtes til Jorden af Lærere og Kammerater.

Skolens Samlinger.

Biblioteket.

har i Løbet af Skoleaaret haft følgende Tilvækst*):

I. Tidsskrifter.

Nordisk Tidsskrift for Filologi.

Berliner philol. Wochenschrift med Tillæg *Bibliotheca philologica classica.*

Dania.

Tilskueren.

Dansk Tidsskrift.

*) † betyder tilsendt fra Ministeriet. * Gave fra Forfattere, Forlæggere eller andre private.

- * *L. Jacobsen*: Engelske Øvelser.
Vor Ungdom.
Bog og Naal.
Historisk Tidsskrift.
Sundhedstidende.
Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie.
Kunst. 1.—2. Hefte.
Frem.
Samlinger til jydsk Historie og Topografi.
Sønderjydske Aarbøger.
Kirkehistoriske Samlinger.

II. Subskriptionsværker.

- J. Steenstrup, Kr. Erslev, A. Heise, V. Møllerup, J. A. Fredericia, E. Holm, A. D. Jørgensen*: Danmarks Riges Historie. II. 1.—10.
J. Fritzner: Ordbog over det gamle norske Sprog.
O. Kalkar: Ordbog over det ældre danske Sprog.
J. u. W. Grimm: Deutsches Wörterbuch.
C. F. Bricka: Dansk biografisk Leksikon.
C. C. Christensen og H. Larsen: Europa.
Vor Methode, udgivet af Privatlærerforeningen. 1. Hefte.
Vort Folk.
Salmonsens store illustrerede Konversationsleksikon.
Illustreret Verdenslitteraturhistorie.
Edv. Holm: Danmarks—Norges Historie under Frederik V.
A. D. Jørgensen: Historiske Afhandlinger.
Holbergs Komedier: Udgivne af Julius Martensen I.—IV.
Oscar Hansen: Opdragelseslære.
Gustav Bang: Illustreret Kulturhistorie.
Smaastykker, udgivne af Folkeskriftselskabet.
Saksens Danmarkshistorie ved *Fr. Winkel Horn*.
Georg Brandes: Samlede Skrifter. Hefte 1.—2.
Gomperz: Griechische Denker.
Drachmanns Oversættelse af *Byrons Don Juan*.
Skrifter, udgivne af Selskabet til historiske Kildeskrifters
 Oversættelse. Tredie Række, 8—11.

III. Afsluttede Værker.

* *Universitetets Festskrift 1898* i Anledning af H. M. Kongens Fødselsdag. I Pragtbind.

Usener: Göttername.

Rohde: Psyche.

Shelley: Beatrice Cenci oversat af Johannes Magnussen.

Shelley: Den løste Prometheus oversat af Adolph Hansen.

Byron: Junker Harald oversat af Adolph Hansen.

Aeschylos: Prometheus, ed. Wecklein.

Karl Mantzius: Skuespilkunstens Historie. Middelalder og Renæssance.

Georg Brandes: Julius Lange, Breve fra hans Ungdom.

« « Heinrich Heine.

« « Ungdomsvers.

E. Brandes: Holberg og hans Scene.

C. E. Jensen: Vore Dages Digttere.

Johannes Clausen: Er en Reform ved Uddannelsen af Præster ikke ønskelig?

Gjellerup: Fabler.

Holbergs Levned, fortalt af ham selv i tre latinske Breve overs. af Winkel Horn.

Hostrup: Breve.

« Mester og Lærling.

Pontoppidan: Lykke Per, hans Ungdom.

Loti: Galilæa, overs. af Arlaud.

Musæus: Eventyr, overs. af Winkel Horn.

IV. Undervisning.

Wordsworth: Poems. (Canterbury Poets).

Keats: Poems. »

Shelley: Poems. »

Burns: Poems I. II. »

Byron: Poems. »

Byron: Don Juan. »

Moore: Poems. »

Keats: Hyperion Book I. Clarendon Press.

Shelley: Adonais. By. W. M. Rossetti.

- * *L. Jacobsen*: Engelske Øvelser.
Elna Jacobsen: Poesi og Prosa af danske Forfattere.
 * *Emma Benzon*: Engelske Smaafortællinger af moderne Forfattere.
 * *Sigurd Müller*: Mindste Litteraturhistorie.
Bovien: Tysk til Genfortælling.
Joseph Kiebitz: Realerklrning und Anschauungsunterricht bei der Lektre des Tacitus.
 do. Realerklrning und Anschauungsunterricht bei der Lektre des Ciceros.
Hans Rasmussen: Kortfattet Kirkehistorie.
J. V. Hansen: Vejledning til Samtaler med Børnene om Guds Rige.
 * *H. Madsen og Bøving-Petersen*: Geografi. II. Del.
 * *Ellinger*: Fysik. 5te Udgave.
 * *S. A. Christensen og Karl Schmidt*: Aritmetik og Algebra I.
Julius Petersen: Aritmetik og Algebra til Skolebrug.
 * *Larsen og Pinholt*: Opgaver i Aritmetik til Brug ved Seminarier, Latin- og Realskoler. 3die Udgave.
 * *S. Larsen*: Eksamensopgaver i Geometri.
 * « Eksamensopgaver i Aritmetik.
 * « Eksamensopgaver i praktisk Regning.

De øvrige Samlinger.

Til Brug for den geografiske Undervisning er anskaffet to Vægkort, til Brug for Latinundervisningen eet. Skolen har faaet to Stereoskoper og ca. 30 naturhistoriske, geografiske og oltids-historiske Billeder. Der er købt en Række Fotografier af Parthenonskulpturerne.

Den fysiske Samling er øget med en Influenselektriser-maskine, 2 Haandtag med Kæder, et Apparat paa isoleret Stativ til at vise Røgs Fortæring ved Elektricitet, en Lynildstavle med Arm.

Den naturhistoriske Samling har faaet forskellige Gaver, bl. a. *Ørredens Udvikling i 6 Glas*, skænket af Hr. Købmand *Warming*. Desuden har Skolen anskaffet et Dis-

sektionsapparat, for at Eleverne kunne faa Lejlighed til at se, hvorledes man paa en videnskabelig Maade sønderdeler et Dyr og fremstiller de indre Organer, og da man har lagt Mærke til den Interesse, hvormed Eleverne betragte en Dissektion, er det Meningen i Fremtiden at benytte dette Apparat, saa ofte Tiden og Forholdene tillade det.

Forskellige Meddelelser.

Skolen har nu i 2 Aar haft Fællesundervisning, og der er ikke i denne Tid sket noget, som kunde svække de gode Forhaabninger, hvormed Bestyreren i sin Tid anbefalede Pigers Optagelse i Skolen. De Erfaringer, som Skolen i disse to Aar har gjort, ere ubetinget gunstige. Forholdet mellem Drengene og Piger har været kønt og naturligt, de have leget frit og kammeratligt sammen paa Legepladsen, og Samarbejdet i Undervisningen er gaaet for sig uden mindste Vanskelighed. Det har atter i Aar vist sig, at Piger slet ikke have vanskeligere end Drengene ved at lære at regne fornuftigt, naar blot Undervisningen meddeles paa en forstandig Maade. Skolen har i Aar haft 22 Piger, to i V. st., Resten i Underklasserne og 1ste Overklasse. I næste Skoleaar vil Fællesundervisningen blive fortsat op i II. st. og Rkl.

Skolen har ogsaa Grund til at være glad ved de to Klasser I. og II. Rkl. A., som give de Elever, der ikke skulle tage Studentereksamen eller alm. Forberedelseseksamen, en afsluttende Undervisning. Efter de hidtil indvundne Erfaringer kan det siges, at det er muligt i Løbet af 2 Skoleaar at give disse Elever et godt praktisk Grundlag for deres senere Liv, og at denne Undervisning staa langt over den Realundervisning, der gives i de to laveste Eksamensklasser (I. og II. R.) og ophører ved 14 Aars Alderen. Forældre, som ikke have bestemt Ønske om, at deres Børn skulle have alm.

Forberedelseseksamen eller Studentereksamen, handle derfor klogest i at lade Børnene fra 3. U. rykke op i I. R. A.

Den 24de Januar havde Skolen Besøg af Hr. Prof. Dr. phil. M. Cl. Gertz, R. af Dbg., Undervisningsinspektionens Formand. Prof. Gertz var den Dag til Stede ved Undervisningen i en Del af Skolens Klasser. Den 27. April inspiceredes Gymnastikundervisningen af Hr. Oberstlieutenant Amsinck, R. af Dbg.

Den 23de April deltog Skolen med sin nye Fane i den store Procession i Anledning af 50-Aarsdagen for Slaget ved Kolding.

I Sommerferien 1898 begyndtes en omfattende Restauration af Skolebygningen. Denne fortsættes i Sommerferien 1899. Samtidig vil der blive indrettet en ny stor Sløjdsal i Overensstemmelse med Anvisning af Hr. Sløjdscoleforstander Aksel Mikkelsen, som i Foraaret har undersøgt det Lokale, som tænkes anvendt. Fra Sløjdscoleforeningens Bestyrelse er givet Lofte om Hjælp til Anskaffelse af Materiel. Fra næste Skoleaars Begyndelse vil Sløjd som sideordnet Fag blive optaget blandt Undervisningsfagene, foreløbig i de lavere Klasser. Undervisningen vil blive ledet af Hr. Karl Hansen og Hr. Pastor Ring, Vonsild.

Med Tiden vil Sløjd kunne føres op til II. R. og II. st. Klasse, med 2 eller 3 ugentlige Undervisningstimer. Dette Undervisningsfag vil blive for Drengene, hvad kvindeligt Haandarbejde er for Pigerne, og Undervisningstimerne deri ville falde sammen med Pigerne Haandarbejdstimer, dog saaledes at Pigerne *kunne* faa Sløjd, naar de ville opgive Haandarbejde. Sløjdens Opgave er flersidig. Sammen med Gymnastik skal dette Fag sørge for Børnenes legemlige Uddannelse, som staar i Fare for at blive forsømt ved de til Tider altfor stærke Krav, som stilles til den sjælelige Uddannelse. Dernæst skal Sløjd modarbejde den Upraktiskhed, som ikke sjældent særtegner Nutidens Skolebørn, og specielt udvikle Nævenyttighed, sunde Arbejdsstillinger og Øjets skarpe Iagttagelsesevne. Det vil ved en rationel Ordning af Faget være muligt at sætte det i organisk Forbindelse med Tegning, Regning og Matematik, — idet de Genstande, som Sløjderne frembringe,

skulle tegnes og udmaales baade i Længde og Fladerum —, samt lade det blive en Støtte for den fysiske Undervisning, idet Eleverne selv ville kunne lave smaa fysiske Apparater. Sløjd er saaledes et Fag, som med Lethed indgaar i Skolens Plan, og som tillige hurtigt vinder Børnenes Interesse. Men for straks at fjærne mulige Misforstaaelser i adskillige Hjem maa det nu ved Fagets Indførelse meget stærkt betones, at Sløjd i Skolen er et *Opdragelsesfag* og ikke som Husflid et økonomisk og nyttebringende Fag. Sløjdens Maal er i første Række at udvikle Elevernes praktiske Færdighed, specielt deres Haandfærdighed, derhos Øjets Skarphed og Sansen for Former, endelig Ordenssans, Regelmæssighed, Metode, Utrættelighed over for Livets praktiske Krav. Først i anden Række og ret sent vil Sløjdundervisningen bringe Eleverne til at kunne fremstille Nyttegenstande af økonomisk Værd. Denne Opgave har *Husfliden* stillet sig, som derfor er noget ganske andet end Sløjd, hvilket ogsaa viser sig deri, at de to Virksomheders Øvelsesrækker, Værktøj og Høvlebænke ere forskellige. Husfliden, som er nyttegjort Haandværk, stiler lige mod det økonomiske og bruger Haandværkets almindelige Materiel, Sløjden, som er Haandværk omdannet efter Skolens Tarv, former sin Øvelsesrække og sin hele Metode efter de almene pædagogiske Regler og har til eget Brug særligt Materiel, — Værktøj og Høvlebænke —, fremstillet med specielt Hensyn til Børns Kræfter og Størrelse, desuden en særlig Række Arbejdsstillinger i nøje Overensstemmelse med det barnlige Legemes fysiologiske Udvikling. Derfor kan Undervisning i Sløjd ikke gives af en Haandværker, men kræver den almindelige pædagogiske Uddannelse foruden speciel Sløjdlæreruddannelse. Sløjd og Husflid ere gode hver for sig, men de maa ikke sammenblandes. Ej heller kan det med Rette indvendes mod Skolens Sløjd, at den ikke stiller Nyttehensynet i første Række, eftersom den samme Anke saa vilde kunne rettes mod alle de andre Fag. Intet fornuftigt Menneske vil dadle Skolens Botanikundervisning, fordi den fortrinsvis giver sig af med de i Naturen vildt voksende Planter, og kræve, at Botanikens

Materiale skulde indskrænke sig til Køkkenurter. Som ved alle andre Fag gælder det ogsaa ved Sløjden, at *Hovedopgaven er Sjælsevernens Uddannelse*, og at det først bliver *efter* Skoletiden og den paafølgende Faguddannelse, at denne Uddannelse giver sit økonomiske Resultat. Sløjden staar i saa Henseende *noget* forud for de andre Fag, eftersom den gennem dette Fag udviklede Haandfærdighed ret tidlig kan give praktisk Udbytte og skabe *smaa* økonomiske Værdier, men dog maa Kravene i saa Henseende ikke stilles *for* højt.

Legat, Fripladser og Stipendier.

Præmier, indkøbte for »Kolding Borgeres Legat« tilfaldt for Oplæsning af danske Vers Agnete Sørensen, I. Bennetzen, Sv. Lunddahl, Ida Schönebeck og I. Thomsen; for Sang Chr. Schmidt og I. Lau, og for begge Dele S. Warberg og Karl Eriksen.

Foruden de faste Læreres Børn, der have hel Friplads, og 3 Kommuelæreres 4 Børn, der have halv, have 7 Disciple (deraf 2 udenbys) haft fri Undervisning, 4 (deraf 1 udenbys) Undervisning for halv Betaling; desuden har Sparekassen for Kolding og Omegn betalt Skolepenge for en udenbys Discipel. Vejle Amts Skoleraad har af sit Stipendiefond givet 6 Disciple (deraf 2 udenbys) Understøttelser. 2 fik hver 52, 4 hver 26 Kroner.

Forholdsregler mod smitsomme Sygdomme.

I Overensstemmelse med ministerielt Cirkulære af 11. Maj 1880 ville følgende Regler være at iagttage:

a) Naar der udbryder smitsom Sygdom i et Hjem, hvor der findes skolesøgende Børn, gøres der straks Anmeldelse derom til Skolens Bestyrer.

b) Hvis Sygdommen viser sig at være Skarlagensfeber, Difteritis, Blodgang, eksantematisk Tyfus eller Kopper, formenes Disciplene — saa vel som Lærere —, i hvis Hjem der findes Patienter med disse Sygdomme, Adgang til Skolen, indtil al Fare for Smitte er hævet.

c) Denne Forholdsregel vil derimod i Reglen ikke være at iagttage under andre Epidemier, f. Eks. Mæslinger, Kig-

hoste, Faaresyge, tyfoid og gastrisk Feber, med mindre disse skulde være af særlig ondartet Karakter. Tvivlstilfælde afgøres af Skolens Bestyrer efter Samraad med vedkommende Huslæge.

Skolens Majfest.

Middelalderens og den lærde Tids Skolefester maa for Disciplene have været kære Afbrydelser af Skolelivets Trædemøllelid, de latinske Remser, Ferlen, Riset og de oftest baade raa og uvidende »Høreres« Kedsommelighed og Skældsord. Disse Skolefester tjente ogsaa til at skaffe de fattige Peblinge Mad og Penninge, naar de i Procession drog Byen rundt og sang for velhavende Folks Døre. Man forstaar saa godt, at Lystigheden ved saadanne Lejligheder let overskred Grænsen for det sømmelige, og at disse Optog gennem Byens Gader til Tider have medført Klager fra Borgerne og Indgriben af Myndighederne. Flertalsformen af Optog, som oprindeligt hed *Optøger*, nu *Optøjer*, vidner om Optogenes Karakter. Vil man f. Eks. have et ret anskueligt Billede af den gamle koldingensiske Latinskoles Fastelavnsprocession, behøver man blot at tænke paa Fattigbørnene, som nu Fastelavns Mandag om Morgenen i lange Skarer fare fra Butik til Butik med Masker for Ansigterne og Fastelavnsris i Hænderne, — Fastelavnsriset med den ovale Afslutning er oprindelig en pyntet Latinskoleferle —, kun at Latinskole-drengene have været baade længere og mere støjende i deres Væsen.

Middelalderens smukkeste Skolefest var den gamle Majfest, som i sin Tid holdtes ved alle Landets Latinskoler. Festen er fællesgermansk, fejredes den første Maj, Valborgs Dag, fik fornyet Friskhed og poetisk Skær, da Renæssancen i det 15de og 16de Aarhundrede i Følge med Reformationen naaede til Norden. Den blev længe en glad Borgerfest,

hvis sparsomme Minde nu er Bøgegrenene, som bæres hjem fra Skøven første Pinsedag, tillige en af Latinskolernes fornøjeligste Fester, indtil den protestantiske Statskirkes Frygt for alt, hvad der smagte af Katolicisme, den lærde Skoles Raahed og endelig Paryktidens Kamp mod den Smule Romantik, der havde trodset baade Ortodoksien og Raaheden, fik lukket de Solstraaler ude, som denne Foraarsfest havde kastet ind i Skolen.

Majfesten havde væsentlig samme Karakter ved alle Landets Skoler. Aftenen forud samledes indbudne unge Piger til »Kransegilde«, hvor de sammen med Peblingene bandt Kranse og Blomsterkoste. Aarets Majgreve valgtes, i Almindelighed en velhavende Borgers Søn, thi Majgrevens Værdighed medførte Forpligtelsen til at holde Gilde først for Kammeraterne, senere for Lærerne. Men hvilken velhavende Borger vilde undslaa sig for at aabne sin fyldte Pengekasse, naar han til Løn saa sin Søn i majgrevelig Værdighed, pyntet med »Grønt om Hatten og Guldgalonier og Ædelstene (!) paa Klæderne«? Majgrevens Myndighedstegn var et blomstersmykket Spir, enten baaret af ham selv eller to opvartende Tjenere, der i Kolding i senere Tid kaldtes Baron og Junker. Paa Festdagen drog da Toget ud fra Latinskolen. Forrest gik Majgreven, efter fulgte Disciple, Hørere og Rektor. Gennem Byens Gader begav man sig uden for Byporten til den nærliggende Skov, hvorfra man atter vendte hjem med Majløv i Hatten og Bøgegrene i Hænderne. Saa begyndte Tiggergangen fra Dør til Dør hos de velhavende Borgere. Oftest blev der for at lokke Mønten op af Pungen afsunget en Sang, som kunde give »Stadens Borgerskab og andre Studiernes Elskere Lejlighed til en liden Penning efter eget Behag til fattige Disciples Hjælp og Understøttelse at yde«. Men der kunde ogsaa lyde smukke Sange, prægede af Friskhed og Kærlighed til Naturen, fulde af en lys og frejdig Foraarsstemning: Fuglene svinge sig lystig kvidrende, Marken staar dejlig grøn, Lammene og Kiddene tumle sig i det fine Græs, hvorfør skulde saa Skolens Drengene sidde inde, Skoven og Engen.

lokker os ud, Solen skinner varmt, Majmaaned er kommet, lad os plukke Blomster. Hør, hvor alt i Naturen jubler og glæder sig, saa lad da ogsaa os lege og synge. Ja, Vaaren er en frydefuld Tid, og Barndommen er Livets Vaar.

Mest berømt er den aarhusianske Rektor Morten Borups livsglade Majsang:

In vernalis temporis
ortu letabundo —

en jublende Foraarsymne, som digtedes ca. 1500 og hurtigt naaede ind ved vistnok alle Landets Skoler, hvor den holdt sig fra Slægt til Slægt. Den er ofte oversat paa Dansk, sidst og bedst af Dr. phil. Moth:

Frydeligt med Jubelfor
Hilses Vaarens Komme,
Svalen melder trindt paa Jord:
„Frostens Tid er omme!“
Land og Hav og Lundens Trær
Herligt prydes fjernt og nær,
— Uve Skabnings-Under!
Kraft paany vort Legem faar,
Lægt er nu hvert Hjerteskaar
I de glade Stunder.

Jordens rige Blomsterpragt,
Skovens grønne Smykke,
Fuglesfangens Tryllemagt
fylder os med Lykke;
Havets Storme rased ud,
Luften bærges ej af Slud,
Duggens Perler rene
Samler Solens Straaleglans
I en dejlig Perlekrans
Rindt paa Græs og Grene.

Hvor dog Gud er god og viis!
Hvor er Verden fager!

Hvor dog alt til Herrens Pris
 Mand og Tanke drager!
 Han har stort og smaat paa Jord,
 Urten, som paa Marken grov,
 Form og Farve givet.
 Efter Nat vi Dagen nu
 Hilsen vil med frejdig Hu,
 Takke Gud for Livet!

Majfesterne i det 16de Aarhundredes Begyndelse ere en interessant Blanding af middelalderlig Romantik og Renæssancepoesi paa den ene Side og saa paa den anden Side Flitterstads, støjende Spektakler og paatrængende Tiggeri. Og eftersom de følgende Aarhundreder fortrængte og til sidst helt tilintetgjorde Festens Poesi og Naturstemning, sank Majfesten mere og mere ned til at blive en af Skolens officielle Betlerdage, da fattige Peblinge, der ellers nærrede sig kummerligt som Løbedegne og af at synge til Begravelser, kunde gøre Regning paa en Ekstraskilling og et Maaltid Mad uden Arbejde. Først blev Kransegildet ophævet. I 1609 foretog dernæst Lensmanden paa Koldinghus, Caspar Marchdanner, adskillige Forandringer i Kolding Latinskoles Majfestprogram, dels for at raade Bod paa »de alt for store og for Forældrene utaalelige Omkostninger«, dels for at ophæve »nogen Uskikkelighed, som det Tid efter anden befandtes, at herved øvedes.« Rektoren og Hørerne skulde have Opsyn med Børnenes Sang paa Gaden, og for at Rangforskellen mellem velhavende og fattige Børn kunde træde tydeligt frem, ogsaa paa en Festdag, bestemte Lensmanden, at i Huset, hvor Skolegæstebudet holdtes, skulde man paase, at hvert fattigt Barn kun fik en Rovle (o: en Rundtenom Brød), et Stykke Flæsk og saa meget dansk Øl, som var nødvendigt, medens de velhavende Borgerbørn, de større Børn og de, der sang Diskant, ogsaa maatte faa Hvedebrød, Kringler og Ost. Lignende Traktement fik Rektor, Hørere og de indbudne Standspersoner; »dog maa de i Stedet for

Skillings Øl faa en god Tønde dobbelt dansk eller Rostokerøl, dersom den, der holder Gæstebudet, skænker det.»

Medens Majfesterne synes at være afskaffede ved alle andre danske Skoler i Løbet af det 17de Aarhundrede, holdtes de endnu ved Kolding Latinskole under Rektor Ørsted (1726—69). Paa denne Tid valgtes foruden Majgreven ogsaa en Baron og en Junker, alle af de to laveste »Lektier« (3: Klasser), saa at Æren synes at være bleven de større Disciple for ringe. Endnu smykkedes Skolen med Grønt, ligesom en Procession af Disciple og Lærere drog gennem Gaderne. Men der vanked ikke længere stort Traktement. Skolegæstebudet hos Majgrevens Forældre var ophørt. Det var en Begivenhed, naar en velhavende Borger bød Børnene ind paa Mjød, Kringler, Tvebakker og Figen. Festen afsluttedes paa Skolen, hvor de fattige Børn i Stedet for Rovler og Flæsk fik 4 eller 6 Skilling, for hvilken Betaling de ogsaa skulde besørge Skolens Rengøring efter Majgrevedagen. Det ejendommeligste ved Festen paa denne Tid er, at man slet ikke kom uden for Byens Gader. Som en Erstatning for Bøgeskoven maatte man nu nøjes med de pyntede Majtræer, som Grevens, Baronens og Junkerens Forældre paa denne Dag satte foran deres Huse. Festen havde saaledes ganske tabt sin oprindelige Karakter af »en Dag i det grønne«, hvorfra man »førte Sommer i By«, Majgrevegildet var blevet afløst af en Pengealmisse, Majgreveværdigheden var bleven Genstand for de ældre Elevers Ringeagt, og da ingen længere havde nogen Interesse eller Fordel af Majfesten, er den opgivet kort efter 1730.

Fra Kolding Skoles Majfester er der opbevaret to Sange, som bleve afsungne den 9ende og 22nde Maj 1724 og 1730. Der er i disse Sange noget tilbage af Stemningen i Morten Børups Majvise, men der er langt fra den samme Friskhed.

I.

Saa lad da Kolding Skole
Beholde sine Stole
Og Bøger lidt i Fred!
Di samles i en Skare

Og vil i Dag forklare
Den Lyst, vi frydes ved.

Da Vaarens Pragt og Næde
forvolder, vi begynde
At føre Maj i By,
Thi* skal man nu fornemme
Vor Skoles glade Stemme
Med Svar fra Himmels Sky.

II.

Kom blankfeste Sol
Med mildeste Måner fra Himmels Pål!
Lad Straalerne kastes i Dag paa vor Stad!
Saa bliver hver Borger fornøjet og glad,
Naar Skolen ham møder i Majmaanedes Pragt
og skønneste Dragt.

Saa priser han Gud,
At Vinterens kedsomme Tider gik ud.
Han hører de Toner med sødste Lyd,
Som vidne om Somrens lykkeligste Pryd,
Og onsker sig der ved al Velstand og godt
fra Himmels Slot. Georg Bruun.

I Aar har Kolding Latin- og Realskole genoptaget denne gamle Fest, og forhaabentlig vil vor Skole i de kommende Aar opleve en lang Række Majfester. Festen holdtes, da Skoven sprang sent ud, først Onsdag den 17de Maj. Aftenen forud havde V. Klasse pyntet Skolen festligt med Bøgeløv og Blomster. Kl. 9 om Morgenen drog saa Toget ud fra Skolen. Forrest gik Majgrevinden, ledsaget af Junkeren og Baron. Majgrevinden bar over Brystet en Krans af Løv og Blomster. I Haanden holdt hun et Guldspir, smykket med en Blomsterkost. Baron og Junkeren bar hver en imiteret Ferle. Bag dem gik en Elev med Skolens gamle Pengebøsse paa en Stang. Bøssen præsenteredes paa Vejen »de skønne Studiers Elskere« -- dog uden større Resultat, da Meningen ikke altid forstodes. Efter ham kom en Dreng og en Pige, hver med sit Birkeris. I Skolegaarden blev den første af de koldingensiske Sange sunget. I Kolding Skov standsede Toget ved Festpladsen. Morten Børups Majvise blev sunget,

* Thi = saa

og Bestyreren talte om Festen og dens Betydning. I Bramdrup Skov spistes Frokost, hvorefter Skolen blev fotograferet. Smykket med Bøgegrene drog saa Toget hjem til Skolegaard- den, hvor Risene og Ferlerne sønderbrødes.

Festen var i alle Henseender en af de skønneste, Kol- ding Latin- og Realskole har haft.

Skolebetalingen.

I 1ste Underklasse betales		68 Kr. om Aaret.		
- 2den	—	88	—	—
- 3die	—	104	—	—
- I st. og Rkl.	}	108	—	—
- II				
- III st.	—	140	—	—
- IV	—	140	—	—
- V	}	170	—	—
- VI				

For anden Broder eller Søster betales $\frac{3}{11}$, for de øvrige Søsken $\frac{1}{2}$ Kontingent. I Indskrivningspenge gives 6 Kr. Skolepengene opkræves fjerdingaarsvis.

I Dimissionspenge gives 12 Kroner af enhver, der indstiller sig til alm. Forberedelseseksamen og IV Klasses Hovedeksamen; ved Indtegningen til Afgangseksamen for studerende betales yderligere 8 Kr.

I Skoleaaret 1899-1900 bruges følgende Bøger.

1ste Underklasse. Boisen: Bibelhistorisk Sangbog. Matzens danske Læse- bog Nr. 3. Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie. P. Dahlbergs lille Geografi. Boysen: Retskrivningsøvelser. Dahlbergs geografiske Atlas. Arthur Feddersen: Naturens Bog. Lærebog for de lavere Klasser: Dyreriget. N. N. Meiers Praktisk Regnebog I.

2den Underklasse. Den udvidede Udgave af Tangs mindre Bibelhistorie. Boisen: Bibelhistorisk Sangbog. Bondesen og Vestergaard: Ny dansk Læsebog. 1ste Del. Boysen: Retskrivningsøvelser. Kaper og Simonsen: Tysk Læsebog for de første Begyndere. Kaper: Skema til den tyske Formlære. Ottosen: Børnenes Verdenshistorie. Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie. P. Dahlbergs lille Geografi. Dahlbergs Atlas. Arthur Feddersen: Naturens Bog. Lærebog for de lavere Klasser. N. N. Meyer: Praktisk Regnebog I. og II.

3die Underklasse. Den udvidede Udgave af Tangs mindre Bibelhistorie. Konventets Salmebog (med Tillæg). Boisen: Bibelhistorisk Sangbog. Keller: Dansk Læsebog for det 5te Skoleaar. Kaper og Simonsen: Tysk Læsebog for de første Begyndere. Kaper: Skema til den tyske Formlære. Jung: Fransk

Skolens Regnskab for 1898.

Indtægt:		Kr.	Øre	Udgift:		Kr.	Øre
1. Restancer fra foreg. Regnskabsaar	760	87		1. Løn til faste Lærere	24,775		
2. Skole- og Indskrivningspenge	14,839	97		2. Tilskud til Pensionsfonden	1,224	39	
3. Tilskud fra Staten iflg. Lov af 19/4 55	3,000	»		3. Timeundervisning	2,071	15	
4. » » » » Finansloven	6,000	»		4. Inspektion m. v.	240	»	
5. » » Amtsskolefond iflg. Kontrakt af 18. April 79	2,000	»		5. Pedeltjeneste og Rengøring	593	49	
6. Tilskud fra Kolding Kommune	2,000	»		6. Bibliotek og Samlinger	539	25	
7. Renter af Kapitaler (derunder Kolding Bor- geres Præmielegat)	327	91		7. Brændsel og Belysning*	843	90	
8. Refusion fra Kolding Kirke	22	66		8. Skatter og Afgifter	228	32	
9. I Henhold til Decision o. l.	1	04		9. Regnskabsforeren	150	»	
10. Underskud	26,125	53		10. Præmier til Disciple	34	25	
				11. Bygningernes Vedligeholdelse	868	36	
				12. Inventariets	583	01	
				13. Blæk, Papir etc.	110	68	
				14. Avertissementer og Skoleprogrammer	278	63	
				15. Forskellige Udgifter	143	08	
				16. Indsat paa Reservefonden	20		
				17. Underskud fra 1897	21,836	96	
				18. Uerholdelige Skolepenge	128	05	
				19. Restancer	405	40	
				20. I Henhold til Decision	4	06	
	55,077	98			55,077	98	

* Heri medregnet Brændsel og Belysning ved Kolding Handelsskoles Aftenundervisning — (Kommunens Bidrag til denne).

Elementarbog (nyeste Udgave). Ottosen; Bornenes Verdenshistorie. P. Dahlbergs lille Geografi. Dahlbergs Atlas. Arthur Feddersen; Naturens Bog, Lærebog for de lavere Klasser. V. A. Poulsens lille Plantelære. N. N. Meier; Praktisk Regnebog, I. og II. Knud Christensen og Povl Skov; Regnebog for Begyndere II. Afdeling.

I. Klasse A. Boas; Lærebog i Zoologi. Poulsens større Lærebog i Botanik. Boving Petersen og Madsen; Geografi I. Del. Winkel Horn og Borchsenius; Danske Læsestykker (nyeste Udgave). K. Jørgensen; Folkeskolens Sproglære. Kapers tyske Læsebog for Mellemlklasserne. Resten opgives senere.

II. Klasse A. Boas; Lærebog i Zoologi. Poulsens større Lærebog i Botanik. Hoffmeyer; Mindre Lærebog i Geografi. Sigurd Müller; Mindste Litteraturhistorie. Bondesen og Vestergaard; Ny dansk Læsebog (nyeste Udgave). K. Jørgensen; Folkeskolens Sproglære. Boving Petersen og Madsen; Geografi I. og II. Del. Kapers tyske Læsebog for Mellemlklasserne. Resten senere.

I. Klasse. Den udvidede Udgave af Tangs mindre Bibelhistorie. Det nye Testamente. Balslevs Katekismus. Konventets Salmebog (med Tilleg). Winkel Horn og Borchsenius; Danske Læsestykker (nyeste Udgave). Sigurd Müller; Fortællende Digte. K. Jørgensen; Folkeskolens Sproglære. Kapers tyske Læsebog for Mellemlklasserne. Kaper; Kortfattet tysk Sproglære. Bloch; Lærebog i Historien til Brug for Realskoler. 1ste Del. Erslevs historiske Atlas. Lærebog i Geografi bestemmes senere. Poulsens større Lærebog i Botanik. Boas; Lærebog i Zoologi. Jul. Petersen; Aritmetik og Algebra. I. 7de Udgave. Larsen og Pinholt; Opgaver i Aritmetik I. Meiers Regnebog II. — *Den studerende Afdeling*: Hauchs Lærebog i Latin. I. Jung; Fransk Elementarbog. Samuel Prahll; Franske Prosastykker I. — *Realafdelingen*: Otto Jespersen; Begynderbog i Engelsk.

II. Klasse. Tangs større Bibelhistorie. Det nye Testamente. Balslevs Katekismus. Konventets Salmebog (med Tilleg). Sigurd Müller; Haandbog i den danske Litteratur (4de Udg.) Sigurd Müller; Fortællende Digte. Skouboe; Tysk Læsebog for Mellemlklasserne. Kaper; Kortfattet tysk Sproglære. Bloch; Lærebog i Historien til Brug for Realskoler. 1ste Del. Erslevs historiske Atlas. P. Dahlberg; Større Lærebog i Geografi (sidste Udg.) Boas; Lærebog i Zoologi. V. A. Poulsen; Lærebog i Botanik. Jul. Petersen; Aritmetik og Algebra. I. C. F. C. Møller; Opgaver i Aritmetik. Buchwald og Steenberg; Geometrisk Konstruktionsbog. I. Jul. Petersen; Lærebog i den elementære Plangeometri (sidste Udgave). Knud Christensen og Povl Skov; Regnebog for Begyndere. II. Afdeling. — *Den studerende Afdeling*: Hauch; Lærebog i Latin. I. og II. Afd. Laugs latinske Formlære. Jung; Fransk Elementarbog. Samuel Prahll; Franske Prosastykker I. Jung; Fransk Grammatik (nyeste Udgave). Jung; Franske Stilovelsor. I. (nyeste Udgave). Pio; Samling af almindelige franske Ord til Udenadslæren (nyeste Udgave ved Baruel). — *Realafdelingen*: Lund; Engelsk Grammatik. Otto Jespersen; Engelsk Begynderbog, II. Afdeling.

III. Klasse. Tangs større Bibelhistorie. Det nye Testamente. Balslevs Katekismus. Konventets Salmebog (med Tillæg). Sigurd Müller: Haandbog i den danske Litteratur. Sigurd Müller: Fortællende Digte. Kaper: Tysk Læsebog for Mellemklasserne (nyeste Udgave). Kaper: Kortfattet tysk Sproglære. Hauff: Märchen (V. Høndels Forlag). Bloch: Lærebog i Historie til Brug for Realskoler. 1ste og anden Del. Erslevs historiske Atlas. P. Dahlberg: Større Lærebog i Geografi (sidste Udgave). Boas: Lærebog i Zoologi. Poulsens større Botanik. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra, I. og II. Jul. Petersen: Lærebog i den elementære Plangeometri. C. F. C. Müller: Opgaver i Aritmetik. Buchwald og Steenberg: Geometrisk Konstruktionsbog, I. og II. K. Christensens Regnebog. — *Den studerende Afdeling:* Hansen og Magnussen: Engelsk Læsebog for ældre Begyndere. Hauch: Lærebog i Latin, II, III A og B med Glossar. Levys Udvalg af Ovid. Hudes græske Grammatik. Hudes græske Elementarbog, 1ste Del. Wilsters Oversættelse af Homers Odysse. Secher: Græsk-romersk Mytologi. Jung: Fransk Læsebog for Mellemklasser (3die Udg.). Jung: Fransk Grammatik. Jung: Franske Stiløvelser, I. Pio: Samling af almindelige franske Ord til Udenadshæren. — *Realafdelingen:* Nissen: Opgaver til engelsk Version. Listov: Udvalg af eng. Forfattere. 1ste Hefte. Lunds Grammatik. Otto Jespersen: Engelsk Begynderbog II. Ellingers Fysik.

IV. Klasse. Sigurd Müller: Haandbog i den danske Litteratur (3. Udg.). Samme: Mindste Litteraturhistorie og Fortællende Digte. Skouboe: Tysk Læsebog for Mellemklasserne (nyeste Udgave). Zschokke: Das Goldmacherdorff. Mohr: Tyske Læsestykker. Kaper: Kortfattet tysk Sproglære. P. Dahlberg: Større Lærebog i Geografi (sidste Udgave). Bloch: Lærebog i Historie til Brug for Realskoler. 1ste og 2den Del. Erslevs historiske Atlas. Boas: Lærebog i Zoologi. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra, I. og II. Jul. Petersen: Geometri. C. F. C. Møller: Opgaver i Aritmetik. Jul. Petersen: Geometriske Opgaver. Buchwald og Steenbergs Konstruktionsbog, II. Del. Simeon Larsen: Smaa aritmetiske Ekstemporalopgaver. Røgind: Vejledning til Løsning af Geometriske Opgaver. Poulsens større Lærebog i Botanik. S. Larsens Logaritmetabel. K. Christensens Regnebog. — *Den studerende Afdeling:* Hansen og Magnussen: Engelsk Læsebog for ældre Begyndere. Spoken English by True and Jøspersen. Hauch: Lærebog i Latin, III, A og B, med Glossar. Madvigs latinske Sproglære. Levys Udvalg af Ovid (med Glossar). Homers Iliade, 1ste Halvdel. Wilsters Oversættelse af Homers Iliade. Secher: Græsk-romersk Mytologi. Hudes græske Syntaks. Jung: Fransk Grammatik. Jung: Franske Stiløvelser, I. Jung: Fransk Læsebog for Mellemklasser (3die Udgave). Carl Michelsen: Franske Læsestykker. Pio: Samling af almindelige franske Ord til Udenadshæren. — *Realafdelingen:* Listov: Udvalg af engelske Forfattere. 1ste Hefte. Lund: Engelsk Grammatik. Charlotte Youge: Kings of England, II. Hansen: Engelske Digte. Nissens Opgaver til engelsk Version. Ellingers Fysik.

V. Klasse. Sigurd Müller: Kortfattet Litteraturhistorie (3die Udgave). Wimmers oldnordiske Læsebog og sammes Formlere. Bruun og Ottosen: Svensk

Læsebog. Skouboe: Tyske Læsestykker. Hauffs: Lichtenstein. Goethe: Hermann und Dorothea. Kellers Mustersamling deutscher Gedichte. Kaper: Tysk Grammatik for de højere Klasser. Jung: Fransk Grammatik. Jung: Stiløvelser. I. Giede: Stiløvelser. Samuel Prah! : Fransk Poesi. Baruc! : Hjælpebog. Jung: Noveller og Fortællinger af nyere Forfattere. Molière: L'École des Femmes (Vehagen og Klasing). Gaston Boissier: Cicéron et ses amis (i Udvalg af K. Mayer med tilh. Noter af Euch. Baruc!). Seneca: Epistule ad Lucilium, udg. af Gertz. Lunds Udgave af Ciceros Cato Major. Pio: Samling af almindelige franske Ord til Udenadsheren. Madvigs latinske Grammatik. Heinrichsen: Opgaver til Oversættelse fra Latin. Rafns latinske Litteraturhistorie. Hude: Græsk Syntaks. Secher: Græsk Litteraturhistoris. Secher: Græsk Kunsthistorie. Christensen: Det græske Statsliv (sidste Udg.). Homers Odysse, 1ste Halvdel. Homers Iliade, 2den Halvdel. Trojels Udgave af Platons Apologi og Kriton. Petersen: Græsk Antologi. Thrige: Oldtidens og Nordens Historie. Bloch: Lærebog for de lærde Skoler, den nyere og den nyeste Tid. Petersen og Forchhammer: Astronomi. Ellinger: Fysik. Moore: Poems (Canterbury Poets). Irving: The SketchBook I (Vehagen og Klasing).

VI. Klasse. Prah! : Fransk Poesi. Boissier: Cicéron et ses amis. Molière: L'École des Femmes (Vehagen og Klasing). Octave Feuillet: Le roman d'un jeune homme pauvre. Jung: Fransk Grammatik. Giede: Franske Stiløvelser. Baruc! : Hjælpebog. Baruc! : Franske Artiumssfile 1875—1895. Pio: Samling af almindelige franske Ord til Udenadsheren. Skouboe: Tyske Læsestykker for de højere Klasser. Keller: Mustersamling deutscher Gedichte. Goethe: Iphigenie. Hauff: Lichtenstein. Goethe: Hermann und Dorothea. Kaper: Tysk Grammatik for de højere Klasser. Byron I.—II. (Canterbury Poets). Goldsmith: The vicar of Wakefield (Vehagen og Klasing). Thoresens Samling af latinske Eksamensversioner. Lunds Udgave af Ciceros Cato Major. De øvrige Bøger, særlig i Græsk og Latin, som skulle bruges i Aarets Løb i V. og VI., ville senere blive opgivne.

Sangbøger: 1ste og 2den U. Salmebog med Tillæg samt Sannes Sangbog for Smaa børn.

3die U. Salmebog med Tillæg samt Sannes Træffeøvelser og Tøstemmige Fædrelandssange.

1ste, 2den, 3die stud. og real. Salmebog med Tillæg, Sannes »Tøstemmige Fædrelandssange« samt Sannes Tre- og firestemmige, III., IX. og XII. Del for de lige Stemmer.

— De nødvendige Ordbøger og Landkort samt enkelte andre Bøger skaffes efter Aftale med vedkommende Faglærer.

Alle Bøger maa være solidt indbundne ved Skoleaarets Begyndelse. Ejerens Navn maa ikke skrives i dem, for de ere foreviste paa Skolen. Madkasse, Pennalhus og Gymnastiksko medbringes, de sidste i en Pose, mærket med Navn.